

KASDIEN

NEJAUGI BEŠIRDŽIAI REIKALINGA OPERACIJA APIE MOKSLEIVIUS DAR KARTĄ PAKARTOJU

Neginčijamas faktas, kad Amerikoje yra alkanų žmonių. Nereikia nueiti į varguomenės getus, norint pamatyti kiek alkanų žmonių yra, pakanka pasiskaityti kad ir komercinę spaudą. Laikraščiuose pilna žinių apie labdarinių draugijų sriubos virtuves alkaniems žmonėms, apie ilgas eiles alkanų žmonių prie tų virtuvių, apie dalinimą paketukų maisto produktų alkaniems, apie maisto produktų rinkimo kampanijas alkaniems ir t. t.

Prez. Reagano patarėjas Edwin Meese III to nemato, netiki, kad Amerikoje yra alkanų žmonių. Girdi, prie virtuvių žmonės laukia kaušo sriubos ne todėl, kad jie alkani, o todėl, kad jos gauna veltui. Prez. Reaganas su savo patarėjo nuomone sutinka. Jam taip pat Amerikoje nėra alkanų žmonių.

Na, ir kaip tokias mūsų valdžios galvas pavadinti? Beširdžiais? . . .

Čikagos didlapis "Sun-Times" komentatorius Garry Wills gruodžio 15 d. laidoje savo straipsnyje nei prezidento patarėjo, nei prezidento nevadina beširdžiais, kad tvirtina, jog Amerikoje nėra alkanų žmonių. Girdi, bėda su jais yra, kad jie nemato toliau savo ideologijos. O jų ideologijos teorija yra, kad pataikaujant biznio žmonėms visos blogybės pasitaisys, o už kylančias pasaulyje blogybes esą kalti komunistai.

Labai galimas daiktas, kaip žmonės, jie gal ir nėra beširdžiai, bet aklas laikymasis savo ideologijos, nieko gero nežadančios žmonijai, juos daro visuomenės akyse beširdžiais.

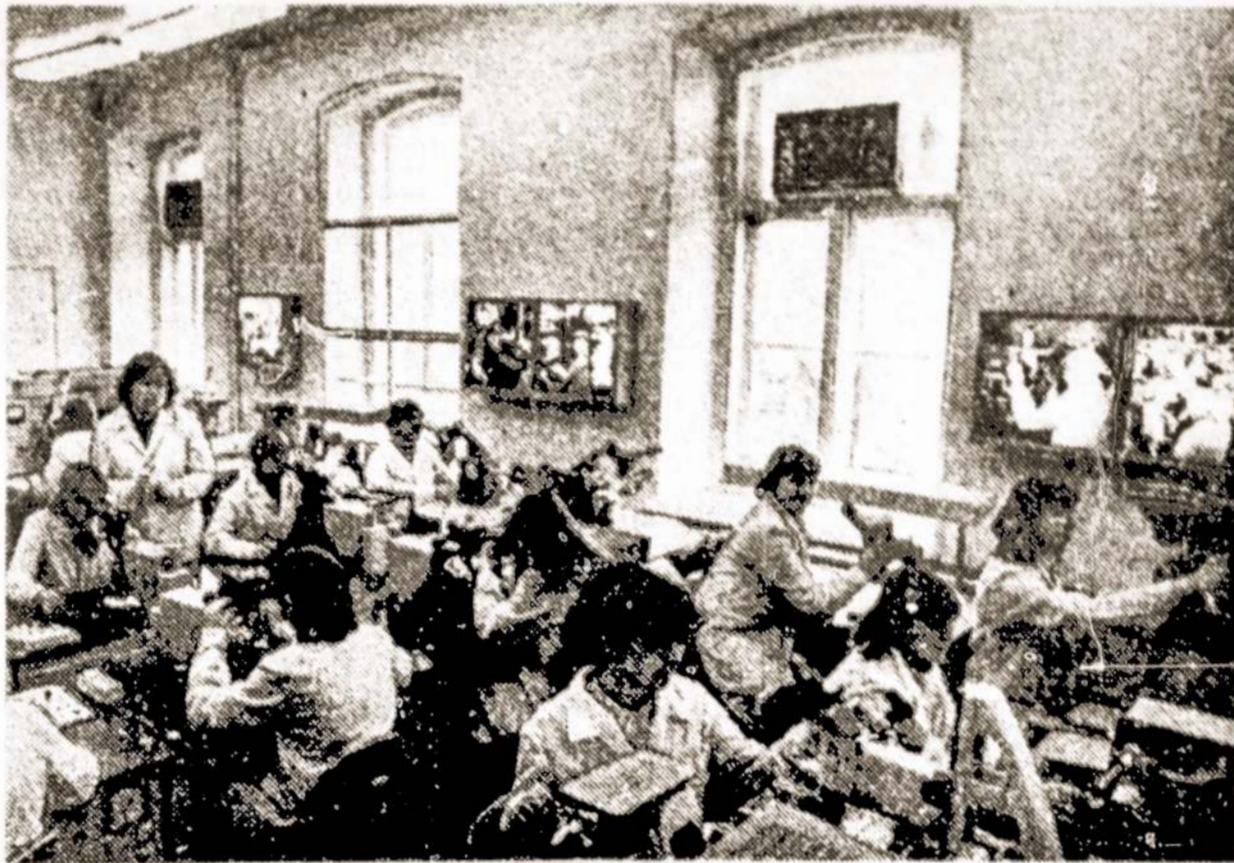
Istorijoje yra duomenų, laikymasis prieštaraujančios žmonijos vystymuisi idėjos, ne vieną žmogų yra pavertęs niekšu.

Čikagoje, Cook apskrityje kilęs teismų sistemoje liarmas daugeliui žmonių atidarys akis. Paprastai, teisėjai, advokatai turi būti labai bešališki žmonės kaltinamojo atžvilgiu. Bet pasirodo taip nėra, ima kyšius, sukčiauja, šantažuoja . . . , nežiūrint kad įstatymai yra negyvi, nepaperkami.

Teisingam žmogui visa tai, žinoma, labai keista, kad prisiekusieji advokatai, teisėjai užsiima tokiais nešvariais darbais. Bet antra vertus, kažkas yra pasakęs, kitaip negali būti šioje socialinėje sistemoje, užsikrėtusioje nepagydomu kyšininkavimu, sukčiavimu.

Kad negyvas, nepaperkamas įstatymas būtų respektuojamas, reikia šiai socialinei sistemai rimtos operacijos, kurią tegali padaryti tik darbo liaudis, siekianti visuotinos pergalės prieš žmogaus kito žmo-

Technikos mokykloje — būsimieji darbininkai

Dėstytoja Nerina Darulienė užsiėmimo metu. R. Eilunavičiaus nuotraukos

P. Cvirkos gatvė Nr. 15. Šiame name — Vilniaus 21-oji technikos mokykla, kurios duris kas rytą praveria daugiau kaip tūkstantis du šimtai merginų ir vaikinų. Čia veikia ir vakarinis skyrius. Jo lankytojai — miesto imonių darbininkai, keliantys savo kvalifikaciją.

Ši mokykla — tikra darbininkų kalvė. Merginos ir vaikinai gali išigyti įvairiausių specialybių, kaip kad radijo aparatūros ir prietaisų

gaus išnaudojimą.

Didžiuojamės, kad mūsų Amerika išsivysčiusi šalis. Tačiau bendro švietimo atžvilgiu esame labai atsilikusi nuo kitų pramoninių šalių. Dallas mieste vykusiuose bandymuose pasirodė, kad amerikiečiai moksleiviai matematikos moksluose yra paskutiniai palyginus su kitų šalių moksleiviais.

Ne kas geriau kitų mokslų šakoje, o kalbant apie geografijos žinojimą, stačiai tragedija. Daugiau kaip penktadalis moksleivių pasauliniame žemėlapyje nesuranda kur randasi Jungtinės Valstijos.

Kodėl taip yra. Ogi, kad švietimui asignacijos mažinamos, o ginklavimuisi didinamos. Nenuostabu, kad daug kas pranašauja, jog Amerika, turtingiausia ir galinčiausia pasaulyje šalis, susilauks Romos imperijos likimo.

Dar kartą noriu pakartoti laikraščio skaitytojams, kad šiuo metu vyksta prenumeratoms atnaujinti vėjus. Drauge su šiuo vėjumi vyksta ir \$20,000 fondo vėjus, siekiantys laikraščiu "Vilniai" užtikrinti ilgesnį gyvavimą.

Mieli skaitytojai, pagalvokite apie tai. Ypač pagalvokite, kad laikraščiu darosi vis sunkiau išsilaikyti, kai be perstojo retėja skaitytojų gretos, kai vienas po kito miršta dosnūs laikraščio rėmėjai.

Kiekvieno jūsų doleris laikraščiu yra didelė parama. S. J. Jokubka

montuotojų, braižytojų, skaičiavimo mašinų operatorių, linotipininkų, iškiliosios spaudos spaudėjų, šaltkalvių įrankininkų, sekretorių, mašininkų . . .

— Vargu ar rasime respublikoje gamyklą, kurioje nedirbtų buvę mūsų auklėtiniai, — sako mokyklos direktorius, Lietuvos TSR nusipelnęs profesinio techninio mokymo mokytojas Vytautas Vaičiūnas.

— Susipažinkite su mikroelektronikos centru. Jo siela — vedėjas Albertas Bankauskas, labai reiklus, principingas pedagogas, — sako V. Vaičiūnas.

Tai modernūs mokymo kabinetai. Čia rengiami elektroninės technikos technologinių įrengimų derintojai. Specialybė nauja, išleista tik viena laida. Dėstytojams patiems tenka ieškoti naujos metodikos, vaizdinių priemonių, turtinti kabinetą. A. Bankauskas kartu su kolegomis įtemptai dirba, stengdamiesi kuo geriau parengti kvalifikuotus darbininkus.

V. Vaičiūnas pastebėjo, jog mokymo lygis didele dalimi priklauso nuo pedagogų gebėjimo suprasti moksleivius, sudominti juos dėstomu dalyku. O mokykloje dirba tikri pedagoginio darbo meistrai. Štai dėstytojas Vytautas Matulevičius, dėstantis spec. technologiją ir elektroniką radijo aparatūros ir prietaisų montuotojams. Gerbia jį auklėtiniai, kreipiasi į jį kiekvienu atveju. Daugiau kaip dvidešimt metų gamybinio mokymo meistrų dirba Edmundas Markuškis. Jis mokyklos partinio biuro sekretorius.

Daug nusipelnė mokyklai gamybinio mokymo meistrė Ona Knezevičienė. Ji pati baigė šią mokyklą, o vėliau atėjo čia dirbti. Dalia Barkauskienė, Janina Kizienė, Danguolė Povilauskienė, Bena Žemaitytė — tai įvairius dalykus dėstantys pedagogai. Jie visi rūpinasi būsimųjų darbininkų mokymu, auklėjimu profesiniu rengimu.

Daug mokyklai padeda šefai — gamyklos, kurioms ruošiami darbi-

Vienose vežėčiose su JAV

Japonijos valdantieji sluoksniai vėl pademonstravo savo veidmainingą pažiūrą į būtinumą uždrausti branduolinį ginklą. Tik kiek daugiau kaip prieš metus valdančioji liberalų demokratų partija balsavo parlamente už rezoliuciją, reikalaujančią uždrausti branduolinį ginklą. Kartu su opozicinėmis partijomis, pateikusiomis šią rezoliuciją, liberalai tada prisiekinėjo kuo energingiausiai stengtis, kad būtų likviduotas visų rūšių masinio naikinimo ginklas, įskaitant branduolinį.

Tačiau, kaip ir manyta, Japonijos konservatorių "priesaika" parlamente buvo tik nevykusi gudrybė, kuria tikėtasi suklaidinti japonų tautą, kurios didžioji dauguma pasisako už tai, kad branduolinis ginklas būtų paskelbtas už įstatymo ribų. Lapkričio 23 dieną įvykusiame Jungtinių Tautų pirmojo komiteto posėdyje Japonijos delegatas, kaip praneša laikraščiu, vyriausybės nurodymu balsavo prieš rezoliucijos projektą dėl branduolinio ginklo nepanaudojimo pirmiesiems ir neutroninio ginklo uždraudimą. Taigi Japonijos atstovas atsidūrė vienose vežėčiose su JAV ir jų sąjungininkais karinėje agresyvioje NATO grupuotėje.

TRUMPAI

— Urugvajaus sostinėje įvyko titaniška demonstracija, nukreipta prieš fašistinį militarinį režimą. Demonstracijoje dalyvavo apie 400,000 žmonių. Tai yra, beveik 13 procentų šalies gyventojų.

— Palyginus Japonijos moksleivių matematikos žinojimą su amerikiečių moksleivių žinojimu, tai japonai moksleiviai dukart sprausnesni už amerikiečius. Mažiausia amerikiečiai moksleiviai nusimano apie geografiją.

— Kaip pranešė "New York Times", prez. Reagano administracija planuoja išleisti 15 milijonų dolerių specialijų "saugumo" pajėgų įsteigimui Grenadoje.

— Farmerių sąjungos direktorius Robert Mullens paneigė prez. Reagano patarėjo Edwin Meese nuomonę, kad Amerikoje nėra alkanų žmonių. Girdi, alkanų žmonių pilna nežiūrint kad žemės ūkio produktai sandėliuose pūsta, o fermeriai bankrutuoja, kai neturi kur jų parduoti.

ninkai. Darbininkų rengimu domisi "Elfos" gamyklos vadovai. Jie mokyklai skiria naujausius įrankius, stakles. Didelį dėmesį mokyklai rodo radijo komponentų, radijo matavimų prietaisų gamyklos. Čia sudaromos sąlygos moksleiviams atlikti gamybinių praktiką, rūpinamasi, kad būsimieji darbininkai kuo geriau įvaldytų specialybę.

Aldona Akulavičienė

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659 780)

Gali būti oi, oi, oi!

Siurpas krečia pagalvojus, kaip arti esame branduolinio karo. Turint omenyje beveik iki visiško sujrimo paastrėjusius JAV ir TSRS savitarpio santykius, pasaulis atominėmis bombomis gali užsidegti bile dieną, bile valandą, bile minutę. Jeigu iki šiol pasaulis dar neliepsnojo nuo viską naikinančių, viską griaunančių branduolinių raketų, tai dėka tik taiką mylinčių šalių sveikam protui, o ne siekiančių taikos iš jėgos pozicijų protui.

Jeigu branduolinis karas dar vis nekyla, didelį vaidmenį lošia ir taiką mylinčių žmonių sąjudžiai prieš raketą, už nusiginklavimą, už susitarimą didžiųjų šalių siekti pasaulyje tautų taikaus sambūvio. Didesnėse sostinėse pasaulyje vyksta daug tūkstantinės netgi šimtą tūkstantinės žmonių demonstracijos, nukreiptos prieš karą. Ypač sunerimusios Vakarų Europos tautos. Parlamentai balsuoja už raketų išdėstymą, gatvėse šimtai ir tūkstančiai žmonių, policijos daužomų, demonstruoja prieš raketų išdėstymą, šturmuoja karinių bazių vartus, nežiūrint kad areštuojami, kišami į kalėjimus. Čia pas mus Amerikoje yra tas pats. Nors dar nėra tokio šturmingo judėjimo, kaip Vakarų Europoje, bet jau įvyko net kelios daug tūkstantinės demonstracijos, mažesni išstojimai prieš karą vyksta beveik visur. Vyksta jie profsąjungų narių susirinkimuose, suvažiavimuose, salėse bei bažnyčiose vykstančiuose mitinguose. Dėl pašėlusio ginklavimosi susirūpinusi ne tik taikos trokštanti pilkoji liaudis, susirūpinę mokslininkai, aukštus mokslus baigusieji įvairių profesijų žmonės, netgi ir dvasininkai.

Amerikiečiai taikos šalininkai už pasaulio artėjimą prie branduolinio karo labiausia kaltina prez. Reaganą ir jo administraciją. Suprantantys, kokią nelaimę branduolinis karas atneštų žmonijai, mano, kad pašalinus prez. Reaganą iš Baltųjų rūmų, branduolinio karo grėsmė sumažėtų. O kad pašalinus jį iš Baltųjų rūmų, reikia, kad 1984 metais prezidento rinkimais jis nebūtų perrinktas, jeigu kandidatuos. Ryšium su tuo, jau telkiasi platus judėjimas už 1984 metais prezidento rinkimams mobilizuoti piliečius, kad nebalsuotų ne tik už prezidentą, o taip pat ir už senatorius bei kongresmanus, kurie pritaria prezidento ginklavimosi politikai. Sąjudžio sudarytas politinis komitetas ketina organizuoti savanorius registravimui balsuoti piliečius, kurie būdami balsavimams abejingi nebalsuoja. Šiam sąjudžiui karštai pritaria mokslininkų, gydytojų, advokatų taikos lobystai.

Turint galvoje tautoje stiprėjančią nuomonę, kad prez. Reaganą pašalinus iš Baltųjų rūmų sumažėtų branduolinio karo grėsmė, tenka laukti, kad 1984 metais prezidento rinkimai gali būti istoriniai. Tai sako ir žymi taikos aktyvistė, Physicians for Social Responsibility organizacijos įkūrėja, Dr. Helen Caldicott. Ligoninių ir sveikatos darbuotojų profsąjungos suvažiavime ji storai pabrėžė, kad kiti metai, prezidento rinkimo metai, "bus lemiami planetos istorijai metai — taika ar karas."

Vadinasi, jeigu prez. Reaganas ir jam pritariantys senatoriai bei kongresmanai laimėtų rinkimus, planeta susilauktų to, ką daugelis matė filmoje "Day After". O ką daugelis matė filmoje "Day After", palyginus ką atneštų branduolinis karas, pasirodo, tai tik niekas. Gruodžio 8 d. senato "caucus" salėje amerikiečių ir tarybinių mokslininkų susirinkime, kuriame dalyvavo ir senatoriai Edward Kennedy su Mark Hatfield, tarybinis mokslininkas, fizikos profesorius Maskvos technologijos instituto Dr. Sergei Kapitsa susirinkusiems pasakė, ką parodė filmas "Day After", tarybiniai žmonės yra pergyvenę per II Pasaulinį karą, kuriame neteko mažiausia 20 milijonų vien kariškių, kuriame buvo sugriauta šimtai miestų, už milijonus sunaikinta turto, paliko milijonus invalidų, našlių ir našlaičių. Physicians for Social Responsibility organizacijos vadovas Dr. H. Jack Geiger pilnai su tarybinio mokslininko pasakymu sutiko. Jo nuomone irgi, jeigu kiltų branduolinis karas, būtų daug baisiau ką daugelis matė filmoje "Day After". Susirinkime dalyvavusių kitų mokslininkų nuomonė toki pat. Girdi, po branduolinio karo planetoje neliktų gyvo žmogaus. Žūtų ne tik nuo branduolinių bombų sugriovimų ir radioaktyviųjų nuosėdų, o ir nuo suirusios Žemę gaubiančios atmosferos. Labai galimas daiktas, po branduolinio karo planetoje prasidėtų ledų gadynė.

Bet ar visa tai svarbu tiems, kuriems yra geriau "better dead than red". Jie nepaiso, kokia nelaimė pasaulį gali ištikti. Ir jeigu taikos jėgos jų politikai nepastos kelio, oi, oi, oi! . . .

Todėl, šiandien kiekvieno doro žmogaus pareiga būti už taiką darbuotojų gretose savo vaikų, anūkų ir pačių savo laimės labui.

Indija nacionalizavimo keliu

Indijos vyriausybė nutarė nacionalizuoti dvylika didžiausių cukraus fabričių — Utar Pradešo valstijoje — pagrindiniame šalies cukraus gamybos rajone, praneša informacijos agentūra PTI. Taigi valstybinis sektorius sustiprins savo pozicijas šioje šakoje, kuri vaidina svarbų vaidmenį Indijos ekonomikoje.

Nacionalizavimas — tai atsakymas ūmonių savininkams, kurie

didino gaminamos produkcijos kainas, atsisakė pagerinti darbininkams darbo sąlygas. Dabar valstybė asignuoja 25 milijonus rupijų. Už šiuos pinigus įmonės bus aprūpintos nauja technika, žemdirbių interesais bus padidintos cukranendrių supirkimo kainos.

Visai neseniai valstybė ėmė kontroliuoti trylika didelių tekstilės fabričių Bombėjuje. Dabar, kaip

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

ATSISAKĖ PASIRAŠYTI

Briuselyje NATO būstynėje įvyko NATO karinio planavimo komiteto dviejų dienų sesija. Komiteto komunikate, kuriame mirgėte mirga veidmainingos frazės apie aljanso ištikimybę "taikos išsaugojimo idealams", bloko šalių gynybos ministrai patvirtino, kad jie remia NATO nutarimą dislokuoti Vakarų Europoje naujas Amerikos raketas. Tačiau Graikija ir Danija atvirai pareiškė savo opoziciją, o Ispanija iš viso atsisakė pasirašyti komunikatą.

NORI PADIKTUOTI ANGOLAI

Laikraštis "Zornal de Angola" išspausdino Angolos informacijos agentūros ANGOP komentarą, kuriame atmetama idėja įsteigti vadinamąsias daugnacionalines "pajėgas" ir jas dislokuoti Angoloje vietoj dabar šalyje esančio Kubos kontingento. Šią idėją, sakoma komentare, iškėlė imperialistiniai sluoksniai. Ji yra dar vienas provokacinis sumanymas, diversinis manevras prieš Angolos Liaudies Respubliką. Laikraštis pažymi, kai dėl Kubos internacionalistų buvimo Angoloje klausimas priklauso tik Kubos ir Angolos kompetencijai, o ne kokiems pašalininkams.

TAIKOS TARYBOS LAIŠKAS

Atėnuose pasibaigusios Pasaulinės tarybos prezidiumo biuro sesijos dalyviai vieningai aprobavo ir nusiuntė telegramas JAV prezidentui ir Didžiosios Britanijos, Vakarų Vokietijos, Italijos, Belgijos ir Nyderlandų valstybių ir vyriausybės vadovams, kuriose raginama atsakyti naujų Amerikos raketų dislokavimo Vakarų Europos valstybių teritorijose.

"Šiuo kritišku visų europiečių ir visos žmonijos gyvenimo momentu, — sakoma telegramose, — jūs vykdate aktą, kurio padarinių jūs šalių tautoms ir visoms Europos tautoms neįmanoma iš anksto numatyti ir kurie gali būti katastrofiški".

DEMONSTRACIJOS PRIŠ PINOČETĄ

Čilėje nesiliauja demonstracijos, nukreiptos prieš kruviną Pinočeto režimą. Demonstrantai reikalauja, kad Pinočetas atsistatydintų ir kad šalyje būtų atkurta demokratija.

Demonstracijas organizuoja opozicinis politinis susivienijimas — demokratinis aljansas. Ypač šturmingos demonstracijos vyko Čilės Valparaiso uostamiestyje. Demonstrantai eidami gatvėmis nešė fašistinio pučo metu nužudyto Salvadoro Aljentes portretus.

SUOMIJOS KARIŠKIAI SUNERIMĘ

Amerikos sparnuotosios raketos, jeigu jos bus paleistos Tarybų

praneša laikraštis "Indian Express", vyriausybė svarsto dar dešimties tekstilės fabričių nacionalizavimo klausimą.

Šiandien praktiškai visa naftos ir dujų gavyba Indijoje priklauso valstybiniam sektoriui. Jo įmonės vaidina pagrindinį vaidmenį ketaus, plieno, energetikos įrengimų, lokomotyvų, laivų, lėktuvų gamyboje.

Valstybinis sektorius įrodė, kad kaip tik jis garantuoja sėkmingą ekonomikos vystymąsi, rašo laikraštis "Patriot". Jis stabiliais tempais plečia gamybą, yra svarbus veiksnys sprendžiant šaliai iškilusius socialinius uždavinius, nurodo laikraštis.

Sąjungos kryptimi iš Norvegijos jūros rajono, sukels didelę grėsmę Suomijos saugumui, nes jų skridimo trajektorija kirs šalies oro erdvę. Tai pareiškė Usinos gubernijos rytų karinės apygardos vadas pulkininkas O. Jukis-Jarvibebas, kalbėdamas atsargos karininkams.

Karinės apygardos vadas pranešė, kad Suomijoje rengiamos specialios priemonės nacionaliam suverenumui ginti, taip pat Amerikos branduolinėms raketoms atremti.

BLOGIAU UŽ VERGIJĄ

Šimtu randų (apie 100 dolerių) PAR prisiekusiųjų teismas įvertino afrikiečio žemės ūkio darbininko gyvybę. Taip nubaudė baltąjį fermerį už jo fermoje dirbusio valstiečio nužudymą. Dingstis susidoro ti — afrikietis šeiminkui atnešė ne tą pakelį cigarečių. Kitą juoda veidį darbininką mirtinai užmušė šeiminkas už tai, kad paleido vaiką, kurį baltasis fermeris už menką prasikaltimą buvo pririšęs prie sienos.

Šie ir kiti viešumon iškilę įvykiai atspindi žiaurumo ir negailestingo išnaudojimo atmosferą, kurioje gyvena milijonai afrikiečių, dirbančių Pietų Afrikos Respublikos baltiesiems žemdirbiams priklausančiuose laukuose bei fermose.

PAR žemės ūkio darbininkai arba negauna jokio atlyginimo už savo darbą, arba iš savo pajamų negali pramisti. Jų vidutinis darbo užmokestis geriausiu atveju neviršija 18 randų per mėnesį. Šios sumos nepakanka vienam pramisti, jau nekalbant apie šeimą. Darbo diena užtrunka keturiolika valandų, o vasarą padidėja iki septyniolikos. Fermerių samdomi afrikiečiai gyvena nežmoniškose patalpose, nuolat badauja. Šeiminkai žiauriai su jais elgiasi.

"Aparteido politika panaši į vergiją" — tokią išvadą padarė specialieji ekspertų grupė pranešime, kurį išplatino kaip oficialų dokumentą SNO sesijoje. "Žemės ūkio darbininko padėtis PAR blogesnė už vergo", — padarė išvadą SNO ekspertai.

Parsisamdęsi baltosios šeiminkos fermą, afrikietis padienininkas patenka į tokius spąstus, iš kurių neįmanoma išsikepurnėti. Afrikiečiams žemės ūkio darbininkams atimtos visos žmogiškosios teisės. Jie ne tik negali burtis į profsąjungos organizacijas, bet ir ištrukti iš pančių, kuriais suriša rasistiniais įstatymais, draudžiantys juodaodžiams PAR kaimo gyventojams rengti bet kokius sambūrius, netgi vestuves ar laidotuves.

Afrikiečiai neturi teisės apgyventi 87 procentų šalies teritorijos, kuri priklauso "baltiesiems rajonams". Juodaodžius, netekusius darbo, prievarta gabena į vadinamuosius etninius rezervatus. Dauguma jų įkurta nešė žemės. Ten beveik nėra jokių pramonės įmonių, siaučia badas, ligos.

Pietų Afrikos įstatymai fermeriams dirbantiems afrikiečiams nesuteikia teisės gauti bedarbystės pašalpą, draudžia parsisamdyti į kita darbą. Afrikietis žemės ūkio darbininkas priverstas visą gyvenimą lieti prakaitą baltųjų šeiminkų plantacijose.

S. Zaninas
Vilnis, 1984 sausio 5

Popiežius Vilnių padovanojo Lenkijai

Tai buvo seniai, prieš 58 metus. Būtent 1925 m. Vatikanas pasirašė su Lenkija konkordata, kuriuo Vilnius ir Vilniaus kraštas buvo priškirtas Lenkijai.

Lenkų imperialistai ginklu atplėšė Vilnių ir jo sritį nuo Lietuvos, o popiežius Pijus XI tą grobikišką žygį palaimino — įteisino. Lietuvoje tada nuvilnijo protestų banga. Net katalikų dienraštis "Rytas" tų metų 51 numeryje įžanginiame straipsnyje "Bažnytinis Lietuvos padalijimas" raudojo:

"Nenoromis kyła mintis: Neturime žemėje, net Romoje Tėvo, tik vien danguje... Toje tautos nelaimėje vien į dangiškąjį Tėvą norisi šaukti: O Dievulėli, susimylėk! Tos Lietuvos pasigailėk, kuri Tau "šventas Dieve" gieda!"

Krikščionių demokratų valdžia buvo nusiuntusi į Romą delegaciją prašyti Vatikaną nedaryti Lietuvai skriaudos. Bet kaip tą delegaciją popiežius sutiko? "Rytas" tame pat straipsnyje rašo:

"Važiuoja išrinktieji tautos sūnūs pas Šventą Tėvą pasiguosti. Tėvas neranda paguodos žodžio, paklupęs tytomis žegnoja ir kviečia Mišių išklausti už Lietuvą, kurios kruviną širdį rengiasi dovanoti lenkams..."

Tautininkų partijos organas "Lietuvis" 11 numeryje straipsnyje "Vatikanas, Vilnius, Lietuva" rašė:

"... Mūsų tautos atstovai buvo priimti taip, kaip esti priimama paprasčiausia davatkėlė, kitaip saktant, buvo sulgynti su davatkėlėmis. Tokioje rolėje atsidurti tautos atstovui, pavaduojančiam Lietuvos Prezidentą, reiškia ne ką daugiau, kaip labai nužeminti Lietuvos garbę ir jos vardą".

Tuometinė Lietuvos valdžia norėjo lenkams užbėgti už akių ir sudaryti konkordatą pirmiau. Konkordato projektą svarstė seimas, bet popiežiaus atstovas kiek galėdamas trukdė.

Tas pats "Rytas" skundžiasi: "... Lietuvos valdžia mėgina daryti konkordatą, siūlo sudaryti bažnytinę Lietuvos provinciją... Romos delegatas arkivyskupas Cechinis sustabdo pradėtą derybas, pasiima paruošti kontraprojektą, suskamba tačiau pasiūlyti pats valdysias tam tikras Lietuvos dalis!... Atsiųstas bažnytiniam Lietuvos reikalams Romos delegatas nesirūpina iš pamatų tvarkyti Baž-

nyčios dalykus, tiktai nustatinėjo, ar po Vardan Dievo prieš "Tėvą" reikia dėti brūkšnelį, ar "Tėve mūsų" maldoje privalu kalbėti "ant žemės" ar "žemėje"..."

Rašytojas Romas Striupas "Lietuvos skriaudos dėl lenkų konkordato" piktinasi:

"Kada Bažnyčios galva prideda savo ranką prie gėdos akto, pripažindamas galingojo teisę kruvinam kumščiu, ne šventą tiesą silpnajam, tada ne tik katalikybės priešai, bet ir jos prieteliai ima manyti, kad ir po švento Petro uola gali vaisytis nuodingos piktybės..."

O laisvamanis Jonas Ilgūnas "Lietuvos žinių" 56 numeryje straipsnyje "Popiežius ir tauta" rašė:

"Kitų tautų dvasininkai panašiose atsitikimuose turėjo drąsos atsimesti nuo Rymo popiežiaus. Pažūrėsime, kaip pasielgs mūsų kunigai".

Lietuvos kunigai pasijuto per daug išsišokę ir tuojau susigriebė teisinti popiežių, ginti nuo kaltinimų: esą politiniuose dalykuose jis galįs klysti, nes buvęs neteisingai informuotas ir t. t.

Istorikas prof. Povilas Pakarklis savo knygoje "Popiežiai — lietuvių tautos priešai", išleistoje 1948 m., šitaip rašė:

"Popiežiaus nedraugingumas Lietuvos atžvilgiu po Spalio revoliucijos buvo susijęs su tuo, kad jo politika visą laiką buvo priešiška Tarybų Sąjungai, ir jis poniškąją Lenkiją, o ne mažą buržuazinę Lietuvą laikė realia jėga antitarybiniam planams įgyvendinti. Iš čia ir plaukė popiežiaus nusistatymas visur remti Lenkiją, aukojant lietuvių tautos interesus, siekiant lietuvių tautą pavergti Lenkijai".

Kas buvo toliau?

Kiaušiniais ir akmenimis apmėtytas, popiežiaus atstovas arkivyskupas Cechinis iš Kauno išvažiavo į Rygą, bet ir ten nebuvo išskėstomis rankomis sutiktas, tada įsikūręs Estijoje — Tallinne. Konkordatą su popiežium sudarė vėliau jo fašistinė Lietuvos vyriausybė. Buvo sudaryta Lietuvos bažnytinė provincija, kunigams susidarė sąlygos gniaužti pažangiąją mintį, skiepyti religinį fanatizmą. O Vilnius ir Vilniaus kraštas popiežiaus žemėlapuose lig šiol yra Lenkijos teritorijoje... Julius Būtenas

Nauja iniciatyva prieš militarizmą

Agresyviai nusiteikę militaristai Vakaruose puoselėja karinius planus Kosmose. Planuojama sukurti ir dislokuoti įvairias kosminio ginklo, galinčio naikinti taikinius tiek kosmose, tiek Žemėje, sistemas. Tarybų Sąjunga, siekdama užkirsti kelią ginklavimosi varžyboms kosminėje erdvėje ir tuo būdu sumažinti žmonių gresiančio branduolinio karo pavojų, pasiūlė SNO Generalinės Asamblėjos 38-ajai sesijai svarstyti specialų klausimą. Tai klausimas "Sudaryti sutartį, draudžiančią naudoti jėgą kosminėje erdvėje ir iš Kosmoso prieš Žemę". Jei SNO Generalinė Asamblėja paremtų šią Tarybų Sąjungos iniciatyvą, jei valstybės įteisintų Sutarties turinį, patikimai būtų užkirstas kelias planams paversti Kosmosą mirtino pavojaus visai žmonijai šaltiniu. Kita vertus, būtų skubiai imtasi veiksmingų priemonių, kurios neleis perkelti ginklavimosi varžybų ten, kur jų iki šiol nebuvo — į Kosminę erdvę.

Vilnia, 1984 sausio 5

Pravartu prisiminti, kad Tarybų Sąjunga pateikė Suvienuytųjų Nacijų Organizacijai 1981 metais pasiūlymą sudaryti sutartį, draudžiančią dislokuoti kosminėje erdvėje bet kurios rūšies ginklą, kuriai pritarė Generalinė Asamblėja. Tačiau dėl Vakarų vengimo imtis praktinių darbų ir siekimo militarizuoti kosmosą, sutartis praktiškai dar nepradėta rengti.

Dabar TSRS siūlo eiti iš karto toliau ir susitarti, kad iš viso būtų uždrausta naudoti jėgą tiek kosminėje erdvėje, tiek iš kosmoso prieš Žemę. Ji pateikė sesijai svarstyti atitinkamos sutarties projektą.

Jos pagrindu sudaro tai, kad valstybės privalo politiniai ir juridiniai įsipareigoti, kad būtų uždrausta naudoti vienai prieš kitą jėgą Kosmose ir iš kosmoso. Tarybų Sąjunga yra už tai, kad būtų visiškai uždrausta bandyti ir dislokuoti kosmose bet kokį kosminio bazavimo ginklą objektams Žemėje, ore ir kosminėje erdvėje naikinti.

SPARTĖJA EKSKUNIGACIJOS PROCESAS

[IŠ F. MAČIANSKO "ATEIZMO PLĖTRA PASAULYJE"]

Dėl įvairiausių priešasčių pastaraisiais dešimtmečiais paspartėjo ekskunigacijos procesas. Štai 1950 m. Italijoje kunigų seminarijas baigė vidutiniškai po 1,200 auklėtinių, o nuo 1978 m. seminarijų diplomus kasmet vidutiniškai gauna tik 384 jaunuoliai. Dėl to Italijos respublikoje 1970-1978 m. buvo uždaryta net 116 (iš 375) seminarijų. Per tą laiką seminaristų sumažėjo nuo 23,000 iki 10,000.

Prancūzijos mokslininkas Žiliberas Miuri apskaičiavo, kad šiuo metu apie 1000 Prancūzijos parapijų neturi kunigų. Maža to, 10% parapijų dvasininkų ir 12% ordinų narių, tarp jų ir 900 dvasininkų-darbininkų, užsiima nebažnytine veikla, dalyvauja kairiųjų profsąjungų ir kitų darbininkišku organizacijų veikloje.

Neįtikėtina staigmena dvasininkijos hierarchijai buvo tai, jog 1969 m. VFR net 400 dvasininkų pareiškė nutraukti konfesinę veiklą. Nestabilumu čia ypač pasižymėjo katalikybė — per pastaruosius 20 m. kunigystę metė daugiau kaip 2000 kunigų. Smarkiai sumažėjo ir semi-

naristų. Per pastaruosius 20 m. dvasininkų, atsisakiusių savo profesijos, trigubai padaugėjo Olandijoje, Belgijoje ir kai kuriuose kituose Vakarų Europos kapitalistiniuose kraštuose. Mažėjo ir klierikų. Antai Olandijoje teologijos studijas 1958 m. pradėjo 400 jaunuolių, 1967 m. — 271, o dabar jų tesusirenka ne ką daugiau po 150.

Rimta krizė ir JAV dvasininkijos pasaulyje. JAV 1965-1979 m. dvasininko pareigų atsisakė apie 15,000 žmonių, o seminaristų sumažėjo nuo 49,000 iki 11,200 jaunuolių.

Pietų Amerikoje per pastaruosius 18 metų kunigystės atsisakė 3,000 dvasininkų. Šio žemyno didžiausioje katalikiškoje valstybėje Brazilijoje dvasininkų yra mažiau negu, pavyzdžiui, Belgijoje.

Nemažai dvasininkų bei seminaristų ne tik pasitraukia nuo bažnyčios, bet ir tampa bedieviais, neretai įsijungia į revoliucinę kovą, pažangius darbininkų judėjimus. Tokių faktų esama Lotynų Amerikoje, Italijoje, Prancūzijoje ir kai kuriose kitose valstybėse.

SPORTAS TARNAUJA BIZNIUI

[SUTRUMPIMTAS]

Šį kartą olimpinės žaidynės Los Angeles žada nemažai siurprizų sporto mėgėjams. Neikalbėsime, žinoma, apie tuos, kurie stebės jas sporto salėse ir aikštynuose. Tai bus tik nedidelė saujelė išrinktųjų, lyginant ją su tais sporto entuziastais, kurie sėdės prie televizorių ir radijo.

Praeitų metų pradžioje įvyko Los Angeles Tarptautinio olimpinio komiteto televizijos komisijos posėdis, kuriame buvo sprendžiami ir televizijos-radijo transliavimo klausimai žaidynių metu. Daugelis tarptautinių ir nacionalinių televizijos kompanijų liko nepatenkintos keliamais šeiminių reikalavimais. Ne išimtis ir "Intervizija", kuriai priklauso socialistinės šalys ir Suomija.

Kol kas didžiausia kliūtis dėl olimpinų žaidynių transliavimo iš Los Angeles — milžiniškos kainos, ti.

Ji taip pat stoja už tai, kad būtų radikaliai išspręstas priešpalydovinio ginklo klausimas, kad valstybės visiškai atsisakytų naujų priešpalydovinių sistemų kūrimo, taip pat likviduotų jau turimas tokias jų sistemas.

Sutarties dalyviai taip pat įsipareigoję ir kokių nors kitu būdu nenaikinti kitų valstybių kosminių objektų, jų negadinti, netrikdyti normalaus jų funkcionavimo ir nekeisti skridimo trajektorijos.

Be to, siūloma uždrausti bandyti ir naudoti kariniams, taip pat priešpalydoviniams tikslams pilotuojamus kosminius laivus, kurie turi būti naudojami tik įvairiems mokslo bei technikos ir ekonomikos uždaviniams spręsti.

Tarybų Sąjungos siūlomo toli siekiančių priemonių. Šio komplekso realizavimas būtų svarbus realus indėlis, padėdantis pasiekti anksčiau Suvienuytųjų Nacijų Organizacijos aprobuotą tikslą — naudoti kosmosą tik taikiems tikslams.

A. Saulius

kurių reikalauja televizijos kompanija A-B-C.

Mokestis už galimybę transliuoti tiesiogines laidas — ne naujiena. Jis buvo imamas ir olimpinų žaidynių Maskvoje, Grenoblyje, Insbruke, Sapore, Miunchene, Montrealyje metu. Tačiau šį kartą šeiminių norų kukliai nepavadinsi.

A B C reikalauja, kad būtų apmokėta už viską, neskaitant olimpinio televizijos ir radijo centro statybos darbų.

Nieko panašaus iki šiol nebuvo. Organizatoriai imdavo mokestį tik už technines priemones, reikalingas programų transliacijai. O dabar...

Olimpinų žaidynių šeiminių aiškina, kad šių priemonių priversti imtis dėl tam tikrų sunkumų. Mat tokioje turtingoje šalyje, kaip JAV, neatsirado kam jų finansuoti.

Visa tai rodo tik vieną medalio pusę. Kitoje slypi A B C komerciniai tikslai. Kiekvieną olimpinų žaidynių transliavimo valandą kompanija pasilieka teisę 10 minučių transliuoti reklamą, už kurią dosnūs magnatai ir koncernai sumokės apie 900 tūkstančių dolerių.

Anksčiau vykusiose olimpinėse žaidynėse interviu su nugalėtoju pirmumo teisę turėjo ta šalis, kurios atstovas užėmė pirmąją vietą. Los Angeles šią tradiciją žadama paminti. Monopolį šiais klausimais pasilieka amerikiečių televizijos kompanija.

Nežmoniškos sąlygos privertė ne vieną šalį gerokai pagalvoti dėl olimpinų žaidynių transliacijos, o Lenkijos ir Rumunijos televizijos jau atsisakė transliuoti laidas iš Los Angeles.

Ką gi, belieka laukti naujų siurprizų, kuriuose patieks olimpinų žaidynių šeiminių. Juk sportas ir biznis kapitalistiniame pasaulyje — neatskiriami.

J. Jaras

Žmogui viskas kartais atrodo menka. Tai dėl to, kad jis pats menkas.

J. V. Getė

Bankų nacionalizavimas kapitalizmo šalyse

Pastaraisiais metais kapitalistinėse šalyse pastebima valstybės tendencija stiprinti bankų kontrolę. Tai daroma tiek priimant įstatymus dėl nacionalizavimo, tiek valstybinėms įstaigoms įsigyjant komercijos bankų akcijų kontrolinių paketų.

Pateiksime keletą pavyzdžių. 1981 m. išrinkta socialistinė Miterano vyriausybė nacionalizavo 36 stambiausius Prancūzijos privačius bankus. 1982 m. rugsėjo mėn. buvo nacionalizuoti visi 34 privatūs Meksikos bankai. Žlugus stambiausiam Italijos komercijos bankui "Banko Ambroziano", susikūrė naujas bankas, kuriame 50% dalyvių — valstybinės organizacijos (iš viso pusė Italijos bankų sistemos yra valstybės rankose).

Ispanijoje vyriausybė įsigijo kontrolinį akcijų paketą nedideliame banke "Banko de Alikanto" ir buvo priversta ekspropriuoti 18 bankų iš "Rumaros" pramoninės finansinės grupės. Anglijos leiboristų programoje numatoma nacionalizuoti vieną iš keleto stambių šalies klijingo bankų.

Bankai kapitalistinėse šalyse nacionalizuojami jau nuo seno. Pavyzdžiui, tuoj po Antrojo pasaulinio karo buvo nacionalizuoti trys stambiausi komercijos bankai Prancūzijoje ir Anglijos bankas Didžiojoje Britanijoje. Tačiau dabar nacionalizavimo mastai kur kas didesni. Žinomas anglų savaitraštis "Ekonomistas" mano, kad šių įvykių pagrindinės priežastys yra dvi: ekonominis būtinumas ir politiniai motyvai. Su pirmąja galėtume sutikti, tačiau antroji kelia abejonių.

Ekonominis būtinumas stiprinti bankų sistemos kontrolę daugelyje šalių akivaizdus. Buržuazinės vyriausybės, norėdamos išsaugoti savo ekonominį stabilumą, priverstos privačius bankus paimti į savo rankas. Dar V. Leninas nurodė, kad bankai kapitalistiniame ūkyje atlieka unikalų vaidmenį, vadino juos kapitalistinės apytakos pagrindiniu mechanizmu. Bankai vadovauja išsiskojusioms finansinėms grupėms ir jų žlugimas neišvengiamai sukelia nepalankius padarinius pramonės ir finansų sferose. Svarbu ir tai, kad netenkama daug tūkstančių darbo vietų. Būtent ekonominės priežastys lėmė įvykius Meksikoje (katastrofiška būklė dėl įsiskolinimų ir mokėjimų balanso), Italijoje (Ambroziano krachas) ir Ispanijoje ("Rumazos" grupės galimas bankrutavimas).

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad nacionalizavimo priežastys Prancūzijoje susijusios tik su naujosios vyriausybės politinėmis pažiūromis.

Tarybų Lietuvos bičiuliai Čekoslovakijoje

Iš Tarybų Lietuvos atvykusius turistus dažnai pasitinka solidaus amžiaus vyriškis. Tai Iržis Novotnas, senas respublikos gerbėjas, bičiulis. Jis pats ne kartą lankėsi Tarybų Lietuvoje. Čia tarsi antroji jo tėvynė, nes su gintarine Lietuva ji sieja ir kraujo ryšys.

Pirmojo pasaulinio karo audros Krekenavos gyventoją Liudviką Ederavičiūtę nubloškė į Voronežą. Ten ji susipažino su čeku Antoninu Novotnu, kurį karo ir revoliucijos sukūriai taip pat buvo atvedę į

mis. Tačiau sprendimas nacionalizuoti bankus turėjo ir kitų motyvų. Aišku, kad santykiai tarp "kairiosios" vyriausybės ir tradicinės konservatyvios bankų sistemos negali būti itin draugiški — pernelyg skirtingi jų tikslai ir uždaviniai. Nacionalizacija buvo reikalinga naujai ekonominei politikai realizuoti.

Iš tikrųjų, norint garantuoti realų bankų indėlį į kardinalinių ekonominių uždavinių sprendimą, vyriausybei svarbu juos kontroliuoti. Ryškus pavyzdys, kaip bankai padeda vystyti liaudies ūkį, yra socialistinės šalys, ypač TSRS, kurioje vienas pirmųjų po revoliucijos buvo dekretas dėl bankų nacionalizavimo.

Kapitalistinių šalių vyriausybių požiūriu svarbu valstybei gauti privačių bankų milžiniškų pelnų "teisingą" dalį — juk krizių metu būtent valstybė padeda bankams. Tačiau kapitalizmo sąlygomis mokescių sistema tarnauja valdančiosioms klasėms ir tik visiškai bankų kontrolė įgalina valdžią panaudoti jų papildomas pajamas savo tikslams.

Taigi matome, kad "ideologiniai" motyvai iš esmės yra tas pats ekonominis būtinumas. Tačiau ar išsprendžiami tie uždaviniai, kurie ir privertė nacionalizuoti?

Pasirodė, kad kapitalistinės ekonomikos sąlygomis griežtai kontroliuoti bankų sistema yra sudėtinga, net jei dėl to atliekama nacionalizacija. Juk tam reikia iš esmės pakeisti visą ekonominį mechanizmą, o ne pasitenkinti atskiromis jo "galvos" reformomis. Suprantama, to nedarys net "kairiosios" partijos.

Darosi akivaizdus ribotas tokių reformų pobūdis. Trūksta lėšų, patirties, atsiranda nenumatytų sunkumų. Meksikoje jau nutarta daugiau kaip trečdalis bankų grąžinti jų privatiems savininkams. Italijoje valdžia bando pritraukti į valstybinius bankus privatų kapitalą. Prancūzijoje nacionalizacija sukėlė kapitalų išvežimą į užsienį ir kitas problemas. Opozicija pažadėjo nugalėjusi rinkimuose įvykdyti denacionalizaciją. Ispanijoje vyriausybė taip pat nesirengia valdyti visų ekspropriuotų bankų.

Peršasi išvada, kad kapitalistinės sistemos politinio bei ekonominio nestabilumo sąlygomis nacionalizacija yra objektyvus reiškinys, atspindintis valstybinio monopolistinio kapitalizmo pastangas prisitaikyti prie naujų sąlygų. Tačiau nacionalizacija nepajėgi išspręsti visų problemų, net iš dalies.

B. Fiodorovas

Rusiją. Liudvikas pažintis su jaunuoliu čeku peraugo į meilę, ji ištekėjo, o vėliau su šeima išvyko į Čekoslovakiją.

Bėgo metai, bet Liudvika Novotna neužmiršo Lietuvos. Ji dėmesingam ir jautriam sūnui Iržiui sekdamo lietuviškas pasakas, dainuodavo lietuvių liaudies dainas. Paaugėjęs sūnus pats pradėjo domėtis motinos tėvynė.

I. Novotnas ne kartą lankėsi Lietuvoje, atidžiai seka respublikos ekonominį, kultūrinį gyvenimą.

JEIGU BŪCIAU "DIPUKAS".

KAM DAR VIENU DAUGIAU?

Skaitau "Vilnyje", kad pradėjo toks S. Balinis "dipuku" dėtis — bandyti pastarojo kailin įlįsti. Suėmė mane abejonės — kam jums dar vieno "dipuko" prireikė, jeigu tuos pačius su žemėm maišote? Gal reikia įrodyti (nežinau, pačiam sau S. Baliniui ar kitiems), jog tarp "dipukų" yra "suklaidintų", "apgautų" — kaip jūs sakote, turėdami omenyje tuos, kas nenorėjo pasilikti Lietuvoje karui baigiantis ir bėgo, anot S. Balinio, "palikę viską — net savo Tėvynę". Kokie motyvai taip elgtis skatino tautos dalelę (nacių kolaborantų ar kitų, galėjusių atsidurti dėl vienokių ar kitokių darbų prieš sovietų teismą, dabar neįmam domėn)? S. Balinis vadina tokius motyvus: nesiorientavo politikoje, apmulkinti, apgauti antitarybinės propagandos, vejami nepaaiškinamos baimės... Taip, karo baimė, aš manau, turėjo kone didžiausią reikšmę, ir daugelis ieškojo, kaip pasislėpti nuo antrą kartą atsiritančios karo bangos. Tik pasislėpti, o ne palikti Tėvynę, mielas S. Balini! Kad šieji pasiliko pabėgėliais, dažnai irgi ne dėl jų pačių nusistatymo, o dėl įvairių apystovų — gąsdinimo, politinės apgaulės ir pan.

Eikim toliau — tarp tų 60,000, kurie paliko Tėvynę ir tapo DP, buvo kone pagrindinės kūrybinės Lietuvos jėgos. Tokių žmonių, intelektualų, nedirščiau apkaltinti nuovokos neturėjimu. Jie pasirinko toki kelią sąmoningai. Čia būtų įdomus visais atžvilgiais klausimas — kas iš tikrųjų žmogui yra Tėvynė: žemės lopelis ar jo gyvenimo likimas, jo esmė? Taigi, jei aš būčiau dipukas, turėčiau kelti ne tik toki klausimą: kas aš — kosmopolitas ar tam tikros šalies pilietis, bet ir — kokiai tautai priklausau. Atsakymas į tą klausimą lemtų mano elgseną labai opiai, nežiūrint politinių ar religinių įsitikinimų. Sakau, nežiūrint, nes minties skirtingumas negali būti pretekstas teisei niekinti kitaip galvojančių, fiziškai su juo susidoroti ir pan. Kad ir kokiais skirtingais keliais vaikšto žmonės, jie sukasi kartu su žeme jos orbita.

Jeigu aš būčiau "dipukas" katalikas, galėčiau dabar Lietuvoje esant tvarką tarti esant dievo duota. Išėidamas iš objektyvistinės pasaulėžiūros, turėčiau pripažinti tam tikrų dėsnių, nepriklausomų nuo žmonių valios, veikimą. Yra ir

Kelionių įspūdžiai visuomet atsispindi Čekoslovakijos spaudoje, apie respubliką I. Novotnas rengia paskaitas. Jo straipsniai apie Tarybų Lietuvos ekonominį ir kultūrinį gyvenimą spausdinti čekų, slovaku, rusų, vengrų, anglų, graikų kalbomis.

I. Novotno visuomeninės veiklos baras platus — jis aktyviai bendradarbiauja ne tik spaudoje, bet ir televizijoje, dabar padeda kurti filmą apie Tarybų Lietuvą.

I. Novotnas palaiko glaudžius ryšius su respublikos kultūros įstaigomis — bibliotekomis, muziejais, su meno bei kultūros veikėjais. Tokia draugystė, bendradarbiavimas dar labiau suartina žmones.

Gerai draugai niekuomet nepamirštami. I.TSR kultūros ministerijos kvietimu respublikos bičiulis ir propaguotojas du kartu buvo Dainų švenčių garbės svečias.

A. Staskevičiūtė

tokia filosofija, kuri pripažįsta dvejopas visuomeninio vystymosi sąlygas — objektyvias ir subjektyvias istorijos veiksnias. Ji aiškina, kad istoriškai pribrendusių materialinio, politinio ir dvasinio vystymosi uždavinių bei poreikių sąveika su masių, klasių, partijų, valstybės bei atskirų asmenų veikla sukuria tam tikrą ekonominę socialinę formaciją. Kaip ten bebūtų, dabartinė Lietuva — ne mirazas ar kas panašaus, o realybė. Su ja reikia skaitytis — pripažinti ar siekti tobulesnės. Ar galima siekti to, nebūnant toje realybėje? Ar galima tvirtinti, kad tauta dabarties kely neturi galimybių siekti visų sričių pažangos?

Spjaudomės per Atlantą, vieni kitiems įrodinėjame teisybę. Bet ar mūsų tautoje buvo kada santarvė? Tuo negalėtų pasigirti ir pati dipukynė, nors ir tvirtai surišta vienos lemties, vieno nuteikimo: "nepriklausomas" Lietuvos. Gal jau toks mūsų tautinis būdas? O gal tai socialinių skirtumų pasireiškimas, niekais verčiantis įvairius svaiojojus apie virš visko esančią vertybę, kaip tautinės vienybės idėja. Dipukynėje buvo ir yra tik viena vienybė — antisovietinis nusistatymas. S. Balinis tvirtina, kad tai, kas padaryta Lietuvoje, turėtų džiuginti visus tautiečius. Padaryta be abejo daug, nors tarkim — nežinom, kiek galėtų būti padaryta esant kitoms aplinkybėms. Padaryta su kitų tautų — tai faktas — pagalba, bet atsizvelgiant ir į anų interesus. Taip besvarstant iš visų pusių, žmogui gali rasti neaiškumo. O jeigu dar jam duoda papildomo neaiškumo?

Dažnai vienas sau pagalvoju — ar dabartiniai vaduotojai, pasikeitę politinėms apystovoms (pabandykim pafantazuoti) — Lietuvoje restauravus "nepriklausomybę", ar jie ryžtųsi atgal į tą Lietuvą, apie kurią taip gražiai čilba? Labai ir labai įdomu... Juk čia gyvename čia, turime sąvąs net Palangas ar Dainavas, prasigvenome ir įsikūrėme, o dar tvirtai įsikuria vaikai. Sunku būtų pagalvoti apie kitą gyvenimą. Visame tame susiraizgusiame gyvenime labai sunku pasiryžti kitaip elgtis ar kalbėti, negu tau reglamentuojama priklausomybės šiai šaliai. Pilietybė — tai rūbai, ar net geriau — varžtai, ant kurių pažymėta: "made in USA".

Gal todėl ir esame "dipukai". Iki šiol... O Lietuva eina savo keliu.

J. Ūzas

PAŽEIDINĖJA

Amerikos žvejybos laivai pažeidinėja Meksikos teritorinius vandenius, užsiiminėdami brakonieriavimu ir narkotikų kontrabanda. Kaip praneša spauda, šalies karinio jūrų laivyno patruliavimo tarnyba netoli Meksikos Tampiko uosto sulaukė Amerikos laivą "Miss Lesli". Jame buvo apie tona kreviečių ir vertingų žuvų.

Nuo metų pradžios Meksikos vandenyse buvo sulaukyta daugiau kaip 70 Amerikos laivų pažeidėjų. Daugelyje jų be jūros produktų buvo konfiskuota didelis kiekis marijuanos ir kitokių narkotikų.

— Pagal admirolo Wesley L. McDonald nuomone, Grenados uostas ir aeroportas būtų idealios vietos Amerikos kariniam laivynui bazėms.

Vilnis, 1984 sausio 5

KAZIO BINKIO GIMIMO 90-OSIOMS METINĖMS

AMŽININKŲ ATSIMINIMUOSE

Aukštas, lieknas, veriančių akių, šonan sumestais plaukais, visada juoda eilute. Apsuptas didelio būrio draugų ir besišypsas jiems. Kartais rūstus, pasiūšęs prieš viską, ginąs tai, ką vakar buvo su žeme sumaišęs, o kartais paprastas, ramus ir švelnus kaip vaikas.

— Mano kelias — kaip laiptai: tai aukštyn, tai žemyn, — sakė pats poetas.

Ir nepyko, kai draugai jį vadino nenuorama. Pats nerimo ir kitiems nusiraminti neleido. Tarytum ieškojo progos kur nors, ką nors iškrėsti. O ką darė — vis su užsidegimu.

Sovė K. Binkiui į galvą idėja "pastatyti ant kojų" žmonos gimtinės Balsius. Visą metę kibo studijuoti agronomiją. Kažkokiais būdais gavo iš banko paskolą, pripirko mašinų ir visą žemę užsodino cukriniais runkeliais. Tačiau tą rudenį anksti pasnigo... Ir jau po metų K. Binkis vengdavo kalbėti apie laukuose sušalusį derlių. (Iš S. Binkienės atsiminimų.)

Sugalvojo keturvėjininkai leisti naują dienraštį "Kauno naujienos". Jo redaktoriumi, žinoma, — Kazys Binkis. Iki pat vidurnakčio išsėdavo spaustuvėje: pats rašė, pats taisė korektūras, o reikalui esant, diktodavo straipsnius tiesiog lino tipininkui. Į klausimus kas leidžia dienraštį, poetas skaitytojams atsakė: "Aiškiai pasakom, kad "Kauno naujienas" leidžia darbščios, kilnios, jaunos pajėgos, kurioms litas atstoja energija ir pasiryžimas". Deja, energijos buvo per mažą: dienraštis žlugo — nei spaustuvė, nei redakcija, neturėjo iš ko mokėti darbininkams. (Iš A. Miškinio atsiminimų.)

Kuo tik nebuvo K. Binkis. Be agronomo ir redaktoriaus, jis dar buvo ir miškų urėdu, ir mokytoju, ir... Pastovaus darbo jie niekada neturėjo. Tarnybos ieškoti taip pat nėjo, o į draugų užuominas atkirdavo.

— Valdininku būti aš netinku: neišmokau skūrų lupti...

Ir net tada, kai įtakingi valstybės veikėjai, pripažindami Kazio Binkio talentą ir populiarumą, siūlydavo jam šiltą vietą, poetas likdavo santūrus. Ir rimtai išklauses atskirdavo:

— Kai reikalas pasiekęs prezidento postą, praneškite man... pagalvosiu. (Iš T. Tilvyčio atsiminimų.)

Pastovios buvo tik dvi K. Binkio aistros — grybavimas ir meškeriojimas. Pasakojama, kad ir laimė turėjęs: "Visi praeina pro baravyką, jis — ne". Arba pasodins trumpam redakcijon užklydusį draugą į savo kėdę ir išbildės su sekretoriumi dviem dienom meškerioti.

Visas jo pragyvenimo šaltinis buvo honorarai. Rašė daugiausia naktimis. Daugeliui atrodydavo, jog Binkis lengvai rašo — juk beveik niekada netaiso. Tačiau pasak jo žmonos, prieš tai Kazys kokią savaitę galvodavo. Brandindamas mintį tiek rūkydavo ir

K. Binkis

vaikščiodavo po savo darbo kambarį, kad "kilime net takas buvo išmintas". O rašyti sėdavo paskutine akimirka — laikraščio darbuotojui dažnai tekdavo svetainėje laukti, kol jis baigs.

Tad visai nenuostabu, kad Binkio namuose skolos buvo įprastinis reiškinys. Maisto produktus, ir tuos imdavo "bargan". Ir vis dėlto vienu metu poetas buvo pasidavęs... automobilio savininku. Vežiodavęs jį vairuotojas po Laisvės aleją, ir Binkis jį stabdydavęs kas pora dešimčių metrų, — pasibrukęs portfelį, išdidžiai žengdavęs į įstaigas. Taip poetas tratėjęs su aplūžusiu "Fordu", spjaudančiu dūmus, iki mėnesio pabaigos, kol atėjęs laikas vairuotojui mokėti algą... Tada atsisveikinęs ir su vairuotoju, ir su pačiu "Fordu". (Iš A. Venclovos atsiminimų.)

Pinigo poetas niekad nedievinė, todėl ir džiugindavo kitus, atrodė, dažniau negu gali. Pirmą bendro gyvenimo vakarą padovanojo žmonai naujutelaitį patefoną ir šūsnį plokštelių — abu jų noriai klausėsi. Ir tik daug vėliau Binkienė sužinojo: patefonas pirktas skolon. Rytaiš jeigu būdavo geros nuotaikos, įsiungdavo Binkis patefoną ir su vienais apatiniais šokdavo. Ir visada taip, jei jau pirkdavo dovanas — tai karališkas. Parneša, būdavo, žiemą baltų alyvų ar žydinčių azalijų krūmą...

O būdavo ir taip. Susipyko kartą poetas su būsima žmona. Išsiskyrė lyg priešai. O kitos dienos rytą stovėjo Kazys už lango su plakatu, ant kurio išpaišytas durklas su varvančiais kraujo lašais. "Jo veido išraiška buvo naiviai vaikiška, sutrikusi, kaip neatleisti tokiam dideliame vaikui!" — rašė S. Binkienė.

Tai gi Binkis buvo poetas ne tik kūryboje, bet ir gyvenime. Apie jį buvo kalbama ir Laisvės alėjoje, ir kaime.

— Velniai jį žino, — yra sakęs spaustuvės darbininkas. — Tik pastovėjau šalia jo, o šviesiau... Akyse šviesau...

Kur tik ėjo Binkis, ten žarstė sąmojus, krėtė pokštus. Savo optimizmu traukė visus, o pats, anot F. Kiršos, iš minios išsinešė "vaidų impulsų. Žmonių svorį ir gyvųjų tipų galeriją".

MENO MEISTRAI — REINO ŽEMĖJE

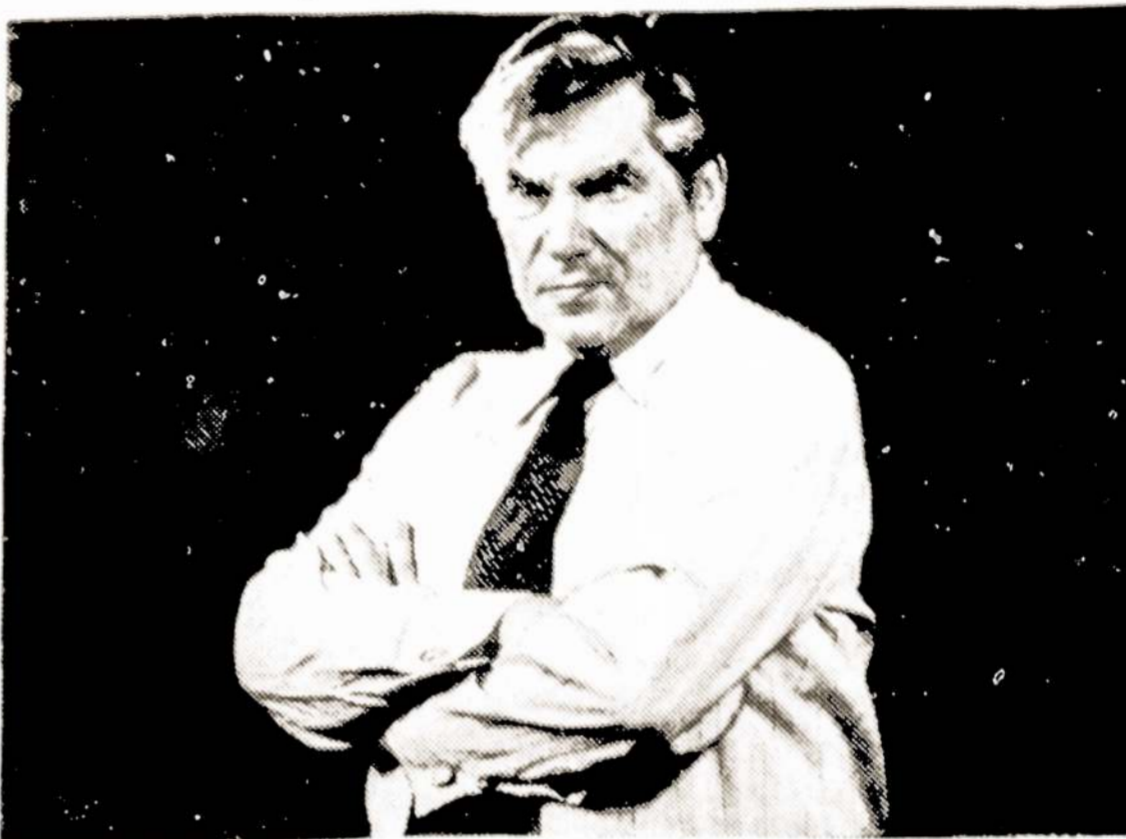
Vokietijos FR vyko Lietuvos savaitė. Ją suorganizavo VFR-TSRS Reino-Ruro regioninė draugija ir Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugija. Kelne, Diuseldorfe, Dortmunde, Leverkuzene, Duisburge, Esene, Miunsteryje ir kituose Reino pakrančių bei Ruro miestuose gyventojai turėjo progos susipažinti su Tarybų Lietuvos kultūra, menu, sportu.

Su dideliu pasisekimu koncertavo respublikos artistai. Klausytojai entuziastingai sveikino respublikos nusipelnusį kolektyvą Lietuvos valstybinį kvartetą — Lietuvos TSR liaudies artistą profesorių E. Paulauską, R. Butvilą, A. Statkų,

Lietuvos TSR nusipelnusį artistą R. Kulikauską, — grojusius šio kultūros festivalio atidarymo koncerte Giurcenicho pilyje Kelno centre, taip pat koncertavusius kituose miestuose.

Labai gerai klausytojai sutiko Lietuvos TSR liaudies artisto profesoriaus L. Digrio vargonų muzikos koncertus, Lietuvos TSR valstybinio akademinio nusipelnusio dainų ir šokių liaudies ansamblio "Lietuva" (vadovas — Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas P. Budrius) pasirodymus. Daugelį miestų aplankė respublikos dailininkų akvarelistų bei grafikos darbų ekspozicija "Tradicijos ir dabartis" bei Z. Kazėno fotoparoda.

LIETUVIŲ TEATRO MENO PUOSELĖTOJAS

Nuotraukoje: H. Vancevičius.

Akademiame dramos teatre ruošiamą vilniečiams naują nacionalinės dramaturgijos veikalo premjera. Teatro vyriausiasis režisierius Henrikas Vancevičius su trupe statė spektaklį "Po vasaros dangum" pagal šiuolaikinio lietuvių rašytojo Vytauto Bubnio romaną. Šį veikalą režisierius pats ir inscenizavo. Naujasis spektaklis skiriamas artėjančiam H. Vancevičiaus 60 metų jubiliejui.

Reikšmingą vagą lietuvių tarybinio teatro meno baruose išvarė TSRS ir Tarybų Lietuvos liaudies artistas, Vilniaus akademinio dramos teatro vyriausiasis režisierius "Henrikas Vancevičius. Dar Antrojo pasaulinio karo metais kaunietis jaunuolis susiejęs savo likimą su teatru, jis visą savo gyvenimą paskyrė scenos menui. Per tą laiką jis pastatė dešimtis dramaturgijos veikalų Kauno ir Vilniaus teatruose.

Kaip ir kiekvieną režisierių, H. Vancevičių vilioja klasika. Rampos šviesą lietuviškame teatre išvydo jo režisuoti V. Sekspyro, L. Tolstojaus, F. Dostojevskio, A. Čechovo, H. Ibseno, tarybinių rusų klasikų scenos veikalai.

Tarybų Lietuvos teatrų repertuarą Maskvos Lunačarskio teatro meno instituto auklėtinis H. Vancevičius praturtino reikšmingais nacionalinės dramaturgijos pastatymais. Antai už poeto Just.

Visada ir visur Kazys Binkis buvo jaunas, tad ir į savo šventovę "sunešė" kūrinis, šaukusius ir tebešaukiančius būti jaunais: "100 pavasarių" su plačiais išgarsėjusiu "Vėjavaikiu", trioletų ciklą "Utos", kosminį "Pasiutusį taksį", kaimą užkariavusį "Tamošių Bekepuri", "Kiškių sukilimą", vaikystėje kvietusį kartu su kiškiais eiti nuginukuoti medžiotoją. Audronė Kekytė

Marcinkevičiaus poemos-dramos "Mindaugas" pastatymą Akademiame dramos teatre ir kompozitoriaus V. Paltanavičiaus operos "Kryžkelėje" Akademiame operos ir baleto teatre režisierius buvo apdovanotas Lietuvos TSR valstybine premija. Kaip etapis spektaklis į lietuvių teatro istoriją įėjo J. Grušo dramos "Herkus Mantas" pastatymas. Bendradarbiaudamas su autoriais, jis sukūrė įsimintinus spektaklius pagal poetų Just. Marcinkevičiaus dramas "Katedra", "Mažvydas" ir poemą "Dvidešimtas pavasaris", A. Baltakio poemą "Tiltas", A. Bieliausko "Kauno romaną". Kartu su Lenino premijos laureatu J. Avyžiumi H. Vancevičius inscenizavo ir pastatė jo romanus "Scdybų tuštėjimo metas" ir "Kaimas kryžkelėje".

J. Žukauskas

REVOLIUCIJOS KARIAI

Dar istorija įamžint nespėjo Daugelio vardų ir pavardžių Tų, kur Revoliucijon atėjo Nuo Šakių, Mažeikių ir Gruzdžių.

Didžiojo Tėvynės karo metais, Pokario grumtynių sumaišty. — Neišaiškintos tiksliai žuvimo datos, Ir kapai lig šiol nesurasti.

Kur ir kokį fronto ruožą gynė, Niekas neateis — nepasakys. Bet kai aš mąstau apie Tėvyne, Sutinku žvilgsnį ir akis.

Ir, atrodo, kaip gražiausią dainą Jų nežinomus vardus girdžiu. Revoliucijon, kaip ir kadais, ateina Tūkstančiai karių be pavardžių.

Gal į juos panašūs, nepanašūs, Gal į kitą frontą pašaukti, Jie gyvena dideli ir gražūs Ir išlieka amžiais Jos širdy.

Juozas Macevičius

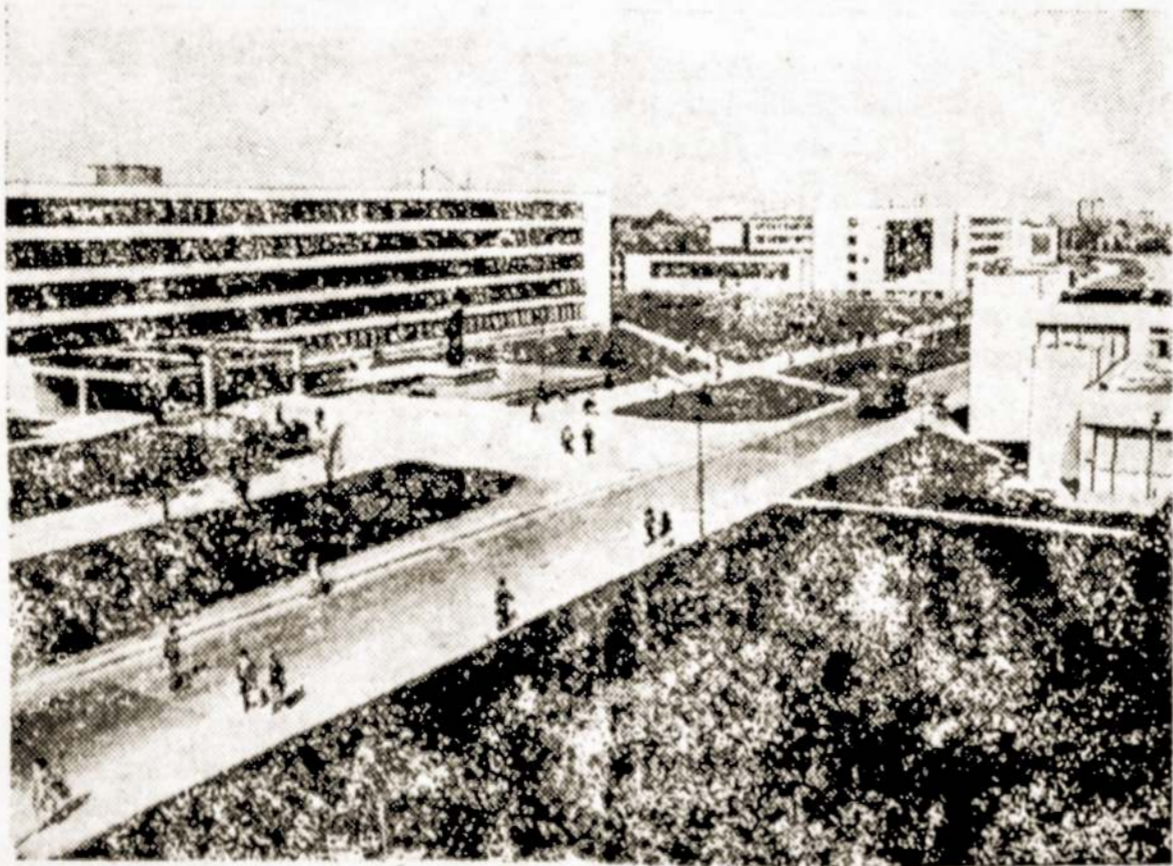
Mūrinė Lietuva: fikcijos ir tikrovė

Siandien spaudoje skelbiamos žinios ir fotonuotraukos apie pastatytus arba statomus didelius unikalios objektus, gyvenamųjų namų rajonus Vilniuje, Kaune, Druskininkuose bei kituose Tarybų Lietuvos miestuose. Ir visa tai mūsųose priimamas kaip natūralus, savaime suprantamas dalykas. Ir nesusiūstome, kad visa tai tapo realia galimybe tik dėka tarybinės nacionalinės politikos nuoseklaus vykdymo, dėka partijos rūpinimosi, kad kiekviena sąjunginė respublika augtų, visapusiškai plėtotųsi, klesėtų.

Vilniaus naujasis Lazdynų rajonas

Paskutiniaisiais buržuazijos valdymo metais spaudoje pasipylė straipsniai apie mūrinės statybos Lietuvoje perspektyvas, apie "Lietuvos sumūrinimą". "Apie mūrinę statybą kalbame beveik nuo nepriklausomybės pradžios o praktiškai šiuo klausimu ligi šiol beveik nieko nesame padarę", — rašė fašistinės vyriausybės oficialus "Lietuvos aidas" 1938 metų sausio 8 dieną.

Kauno, Antano Sniečkaus polilitechnikos instituto miestelis

Antai, 1936 metais Lietuvoje (be Klaipėdos krašto), mūriniai pastatai sudarė apie 4 procentus visų trobesių, Kaune — 24 procentus.

Straipsnių autoriai šiuo įvairius Lietuvos "sumūrinimo" planus. Vieni — sugriauti visus medinius,

molinius trobesius ir jų vietoje per 30 metų sukurti naują mūrinę Lietuvą. Tai teoriškai būtų kainavę 3 milijardus litų. Ši suma būtų viršijusi daugiau kaip aštuonerių metų visas valstybės pajamas.

Kiti siūle nuo 1939 metų pradėti praktiškai vykdyti Lietuvos "sumūrinimą", statant kasmet po 10 procentų mūrinių pastatų, ir, remiantis projektuotojų samprotavimais, iki 2000 metų visa Lietuva turėtų pasidaryti mūrine.

Dar kitų autorių apskaičiavimais, mūrine Lietuva galėtų tapti, geriausiu atveju, neanksčiau kaip tik

per 3 kartas, t. y. maždaug po 90 metų.

Beveik visų straipsnių leitmotyvu buvo: "... ir miškais apaugusioje Lietuvoje išdidžiai stovės gražios mūrinės sodybos, dengtos raudonų čerpu stogais".

Taip pat 1939 m. buržuazijos spauda ėmė daug rašyti ir apie specialių, pigių namelių darbininkams reikalingumą. Spaudoje buvo

rekomenduojami įvairūs jų projektai. Darbininkų mūrinius namelius statyti žadėjo miesto savivaldybės ir daugelis įmonininkų. Antai, 1939 m. pabaigoje Kaune (Vilijampolėje) buvo numatyta pastatyti 40-50 vieno buto mūrinių namelių darbinin-

Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje viskas O.K.

Visai neseniai džiaugėmės Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos pirmojo technologinio komplekso statybos pabaigtuvėmis. 1980 metų pavasarį gavome pirmąją produkciją — mazutą ir benzina, vėliau — dizelinius degalus, elementarią sierą, suskystintas dujas.

Jaunas daigianacionalinis kolektyvas suprato įmonės svarbą respublikos ekonominiame gyvenime ir nuo pat pirmųjų dienų siekė svarbiausio tikslo — kuo greičiau pasiekti projektinį galingumą. Dabar šis režimas — jau praeitis. Per metus perdirbama po keletą milijonų tonų naftos. Statybininkai atiduoda vis naujus įmonės kompleksus, plečiamas naftos produktų asortimentas. Šių metų sausio mėnesį pagamintos pirmosios tonos bitumo. Neseniai realizuota ir pirmoji aukščiausio oktaningumo AI-93 markės etiliuoto benzino siunta. Dar vienas gražus naftininkų pasiekimas — puiki produkcijos kokybė, 30 procentų jos realizuojama su valstybiniu kokybės ženklu.

Gamykloje kiekvieną mėnesį išaiškinami socialistiniame lenktyniavime labiausiai pasižymėję cechai, įrengimų tarnybos, brigados, geriausieji pagal profesijas. Iš cechų dažniau už kitus minimas prekių-žaliavų cechus. Septynių mėnesių gamybinė programa čia įvykdyta 100,3 procento. Šiame ceche, galima sakyti, prasideda ir baigiasi sudėtingas naftos perdirbimo procesas. Jo teritorija bene didžiausia įmonėje. Viename jos pakraštyje neseniai atiduotas naudoti etiliuoto benzino įrenginys, kitame (už keleto kilometrų) — suskystintų dujų ūkio valdos. Centre — eilėmis išsiriškę rezervuarai. Kiekvieno jų talpa — 20 tūkstančių kubinių metrų. Čia pat šviesiųjų ir tamsiųjų naftos produktų išpylimo estakados, iš kurių

nuolat juda sunkiasvoriai ešelonai.

— Mūsų darbas sudėtingas, — sako cecho viršininko pavaduotojas Jurijus Labazinas, atvykęs į Mažeikius iš Gorkio, kur dvyliką metų dirbo naftos perdirbimo gamykloje. — Atrodo, kas čia tokio pripildyti cistercas benzinu ar kitais produktais. Juk ant estakados užpylėjui nereikia dirbti iš peties. Tik mokėk "groti" mygtukais, vadovautis prietaisų parodomais. Tačiau čia būtinas itin didelis pastabumas.

Naftos ir jos produktų baro operatorinėje sutikome penktosios brigados žmones, jų vadovę — vyresniąją operatorę komjaunuolę Birutę Šalavejūtę. Prieš ketverius metus baigė Kauno technologinį technikumą. Jos nedidelė brigada — technologinių siurblių mašinistai Stasys Sutkus, Vidmantas Meškauskas, komjaunuolė operatorė Liuda Ikonikova — geriausia ceche. Visų šių žmonių tikslas — priimti naftą. Ji laikoma didžiuliuose rezervuaruose. Iš operatorinės žaliava vamdžiiais nukreipiama perdirbimui į pagrindinį cechą. Čia ji virsta mazutu, benzinu, kitais produktais, kurie metalinėmis arterijomis be perstojo keliauja į kitas talpas.

Cecho vadovai patenkinti ir kitais gamybininkais. Tarp geriausiųjų — operatorius Jonas Kazlauskas, reagentas ūkio mašinistas Aleksandras Osipovas, prityrę naftininkai — vyresnysis mechanikas Valerijus Popovas, suskystintų dujų ūkio viršininkas Vladimiras Gugovičius.

D. Statkūnas

Klaipėdos rajono Drevernos žuvininkystės ūkis džiugina vartotojus ne tik žuvimi. Čia auginama ir apie 50 tūkstančių ančių. Ūkis šiemet numatė patiekti vartotojams 2,800 centnerių antienos.

kams.

Tačiau svarstant darbininkų namelių statybą Kauno miesto savivaldybės posėdyje, įvykusiame 1939 m. spalio 9 d. buvo nutarta vietoj 40-50 namelių pastatyti tik du. 1940 m. vėl buvo planuojami dviejuose Kauno gyvenamuosiuose darbininkų rajonuose: Vilijampolėje ir Sančiuosė. Ir vėl darbininkams buvo žadama pastatyti apie 200 butų.

Fašistinės vyriausybės pažadais. Varguomenės lūšni kvartalai vadinami "Brazilija", "Argentina" ir toliau "puošė" Kauną. Butų nuoma, ypač Kaune, buvo viena didžiausių Europoje. Tai vertė tūkstančius darbo žmonių šeimų glaudis rūšiose, miesto pakraščių lyšnuose, fortuose ir barakuose.

Šią Lietuvoje buvusią rausvomis spalvomis piešia tebegyvenantys emigracijoje buržuaziniai nacionalistai. Štai vienas jų — I. Jurkūnas-Seinius rašo: "Nepriklausomybės metais... dauguma darbininkų jau turėjo nuosavus namukus".

Tai sąmoninga faktų falsifikacija. Socialistinės Lietuvos kelias — trumpa istorijos atkarpa, bet ji parodė šio laikmečio reikšmę lietuvių tautai kiekvienoje dabartinio gyvenimo srityje, ir pagrįstai galima ja pasidžiaugti. Tik Tarybų valdžios metais Lietuva iš tikrųjų tapo mūrine ir mūrine darbo žmonėmis.

Pravartu prisiminti, kad 1950 m. Vilniuje pasirodė pirmas bokštinis

kranas; 1959 m. surinktas pirmas stambiaplokštis namas. Dabar Vilniuje kasmet pastatoma daugiau kaip 100 daugiaaukščių gyvenamųjų namų ir kitų objektų. Per dvidešimt metų apsupo sostinę šviesiu vainiku Vilniaus daugiaaukščiai rajonai: Žirmūnai, Lazdynai, Karoliniškės, Viršuliškės, Baltupiai, Seškinė. Vadinasi, pastatytas arba statomas antras, trečias, ketvirtas Vilnius...

Jeigu 1961 m. vienam vilniečiui vidutiniškai teko 10,3 kvadratinio metro bendrojo gyvenamojo ploto, 1971 m. — 11,6 o 1980 m. jau 13,4 kvadratinio metro. Nereikia pamiršti, kad Vilniuje labai sparčiai gausėjo gyventojų: 1970 m. — 372.1 tūkstančio, 1980 m. — 502 tūkstančio.

Per pastaruosius 15 metų kaimo gyvenvietėse pastatyta apie 130 tūkstančių namų-butų. Tai reiškia, kad ne dešimtys, o šimtai tūkstančių pagerino savo gyvenimo sąlygas.

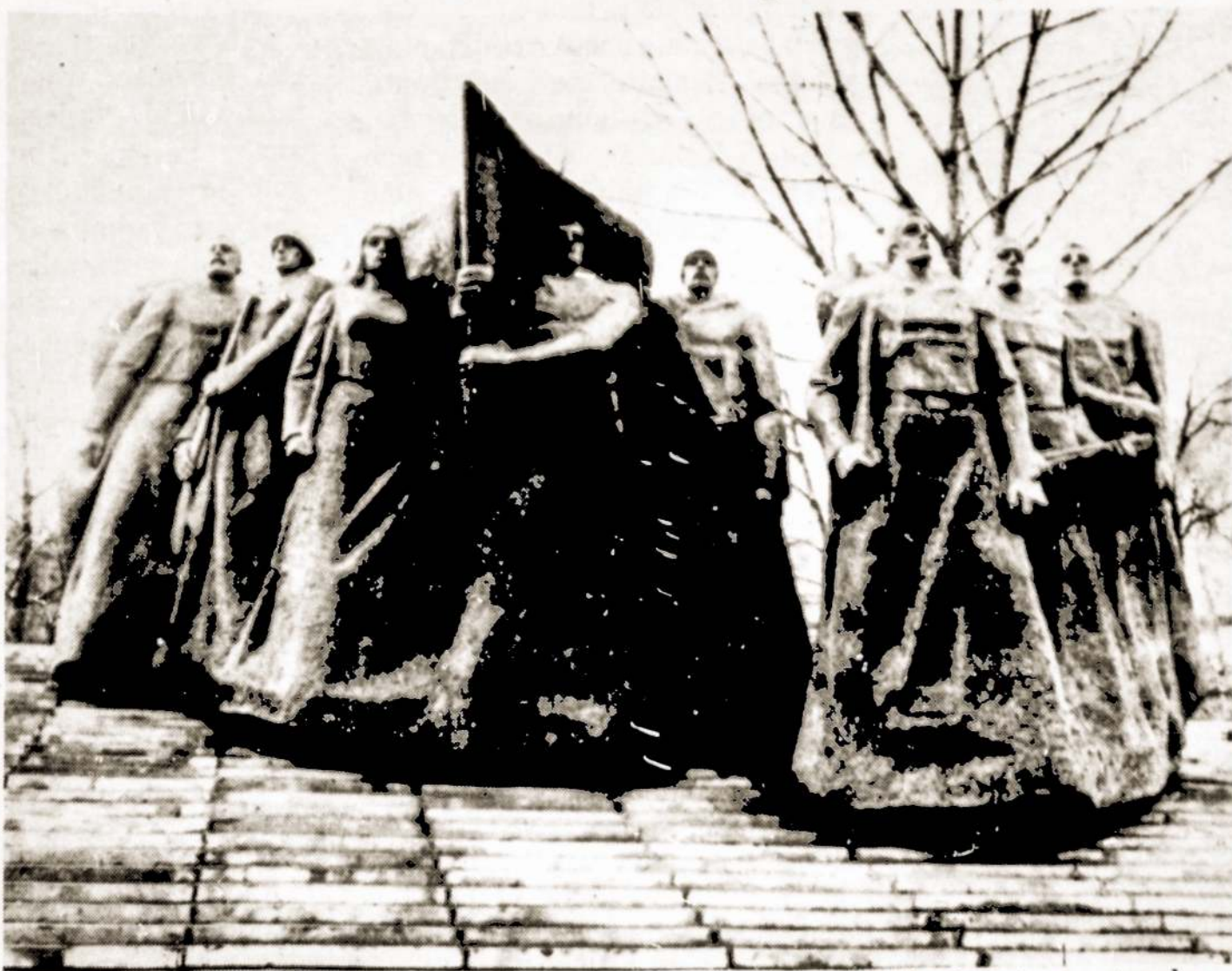
Išaugo nauji miestai, kaimo gyvenvietės: Elektrėnai, Sniečkus, Dainava (Ukmergės rajone). Daugiaaukščiais mūriniais namais pasiūšė visi Lietuvos miestai, moderniomis gyvenvietėmis — kolūkiais ir tarybiniai ūkiai.

Iš tikrųjų tai socializmo "stebuklas", kurį daro patys žmonės, socialistinės visuomenės piliečiai.

Stela Čepulienė

Istorijos mokslų kandidate
Vilnis, 1984 sausio 5

Pastatė patriotams paminklą

Nuotraukoje: Naujasis monumentas.

K. Jankausko nuotrauka

Daug šlovingų žygdarbiu įvykdė Lietuvos partizanai bei pagrindininkai Didžiojo Tėvynės karo metais. Hitlerininkų laikinai okupuotoje respublikos teritorijoje veikė daugiau kaip 90 partizanų būrių ir grupių, sutelkusių kovai su priešų daugiau kaip dešimt tūkstančių žmonių. Lietuvos partizanai rūsčiai keršijo fašistams grobikams vokiečiams ir jų talkininkams lietuvių buržuazijos nacionalistams. Ryškūs puslapius liaudies kovos už savo gyvavimą ir šviesią ateitį metraštyje įrašė gausios antifasistų ir pagrindininkų grupės savo nar-

siu pasipriešinimu okupantams.

Nemuno kraštas mena didvyrius, kurie rūsčiu Tarybų šaliai laikotarpiu — Didžiojo Tėvynės karo metais, nebudami mirties pavojaus, stojo į kovą su hitlerininkais. Nemaža paminklų, memorialinių lentų įvairiose Tarybų Lietuvos vietovėse primena jaunajai kartai, kokia kaina buvo apginta socialistinės Tėvynės laisvė ir nepriklausomybė, primena tarybinius patriotus ir jų pavyzdžiu mokina gyventi ir dirbti.

Neseniai į tokių paminklų gretas stojo monumentas Lietuvos parti-

zanams ir pagrindininkams — kovotojams prieš fašistus okupantus vokiečius. Monumentas, kurį sukūrė skulptoriai A. Zokaitis ir J. Kalinauskas, architektai G. Baravykas, G. Ramunis ir K. Pempė, lapkričio 18 dieną buvo iškilmingai atidengtas Vilniuje, skvere prie Komjaunimo gatvės.

Nuo šiol paminklas — didžiulė daugiafigūrė kompozicija — primins vilniečiams pergalės kainą, primins tuos bebaimus kovotojus, kurie drauge su Tarybinės Armijos kariais atnešė Tėvynei laisvę.

Plečiasi Lietuvos uostamiestis

Miestų statybos projektavimo instituto Klaipėdos skyriaus kolektyvas paruošė septintojo gyvenamojo rajono, pradėto statyti pietinėje uostamiesčio dalyje, detalus išplanavimo projektą. Per dešimt metų didžiausiam pajūrio miesto masyve apsigyvens 40 tūkstančių gyventojų.

— Siekdami užtikrinti klaipėdiečiams geras gyvenimo sąlygas, — pasakoja miesto vykdomojo komiteto statybos ir architektūros val-

dybos viršininkas R. Valatka, — kompleksiskai vystysime pagrindinę naujojo miesto aptarnavimo zoną. Prie Taikos prospekto išaugs prekybos, buitinio aptarnavimo, kultūros, švietimo ir sporto kompleksai, "Turisto" viešbutis. Prie Smiltelės upės įrengiamą parką pajvairins dirbtiniai ežerėliai su vandens sporto baze vaikams.

Sveikatingumo miestelyje greta pušyno iškils naujų gydymo įstaigų korpusai, medicinos mokykla. Iš

esmės pakeis veidą senamiestis; toliau bus restauruojami istorijos ir architektūros paminklai, tvarkomos gatvės, įrengiami skverai, rekonstruojamas pramoninį miesto rajoną jungiantis Spalio prospektas, siauros gatvelės bus palaipsniui perduodamos pėstiesiems. Senamiestyje numatyta statyti trečią tiltą per Danės upę, kuris padės dalį automobilių srauto nukreipti į centrinės dalies apvažiavimą.

Klaipėdai labai aktuali transporto problema. Miestas palyginti siauras, praktiškai prigludęs prie vienos, nepaprastai judrios magistralės. Automobilių kamšatį miesto centre padės sumažinti pietinėje dalyje baigiama statyti nauja perkėla į Kuršių neriją, kuri pradės veikti 1985 metais. Tada didžiausios miesto dalies gyventojai kelsis į artimesnę, iki šiol neįsisavintą paplūdimių zoną. Poilsiautojams planuojama įrengti perėjimus per aukštas smėlio kopas sutvarkyti plažus, pastatyti naujas aptarnavimo įstaigas.

Vėliau numatoma sutvarkyti klaipėdiečių ir svečių pamėgtas Melnragės ir Girulių poilsia vietas. Įrengus vandentiekio ir kanalizacijos tinklus, nusašinus mišką, čia bus rekonstruojamos pionierių stovyklos, statomos miesto įmonių trumpalaikio poilsio bazės. A. P

SKUDUTIŠKIS STATOSI

Molėtuose Skudutiškio kolūkio centrinėje gyvenvietėje šiemet pastatyti 4 gyvenamieji namai. Kolūkio pirmininkas Klemensas Džiautas pasakoja, kad kitąmet ūkio centrinėje gyvenvietėje bus statoma dar daugiau. Su tarpkolūkine statybos organizacija sutartis jau sudaryta.

Jaunėja kaimai

Pačiu jaunatviškiausiu Kretingos rajone tapo "Jaunosios gvardijos" kolūkis. Žemdirbių amžiaus vidurkis dabar čia neviršija trisdešimt ketverių metų.

Pasirinkti kaimiškas profesijas čionykščius vaikus ir merginas skatina ne tik vaizdingose Minijos apylinkėse išsidėsčiusios gražiai tvarkomos Baublių, Žutautų, Budrių ir Nausodžio gyvenvietės. Jaunimą vilioja nuolatinis kolūkio valdybos rūpinimasis žmonėmis, jų gerove. Į ūkį atsikėlusios jaunos specialistų šeimos iš karto gauna butus, prabėgus metams, kitiems, kolūkis jiems sudaro visas sąlygas įsigyti nuosavas sodybas: skiria solidžią pašalpą, nemokamai suteikia transportą parsigabenti statybinėms medžiagoms, pageidaujantiems į talką atsiunčia meistrus. Todėl žmonės mielai stosi savo namus, dabina ūkį gražiais pastalais. Siandien jau du trečdaliai naujų gyvenamųjų namų — pačių žemdirbių nuosavybė.

— Centrinėje Baublių gyvenvietėje žemdirbiams sudaryti visi šiuolaikiniai patogumai, — pasakoja kolūkio pirmininkas A. Narvydas. — Aikštę prieš kultūros namus juosia prekybos centras, buitinio aptarnavimo paviljonai, vaikų lopšelis-darželis, sveikatos punktas, aštuonmetė mokykla. Netoliese — parkas, stadionas, vasaros estrada. Svarą ir tyrą orą padeda užtikrinti autokamųjų vandenių valymo įrenginiai.

Prie svarbiausių inžinerinių komunikacijų prijungti ir kitų gyvenviečių namai. Visų gyventojų butai telefonizuoti, radiofikuoti, aprūpinti dujomis. Išasfaltuotas kelias į Kretingą ir gyvenviečių gatvės.

Siandien kolūkyje nebėra kadru problemos. Naujakurių gretas kasmet papildo dešimt-penkiolika naujų šeimų, ateinančių iš kitų rajono vietovių, miestų. Dabar čia dirba beveik penkių dešimčių profesijų specialistai ir kvalifikuoti darbininkai. Dauguma vadovaujančių darbuotojų paruošta su ūkio stipendijomis respublikos aukštosiose ir specialiosiose vidurinėse mokyklose. A. Pipiras

MAISTO PARDUOTUVĖS KAUNE

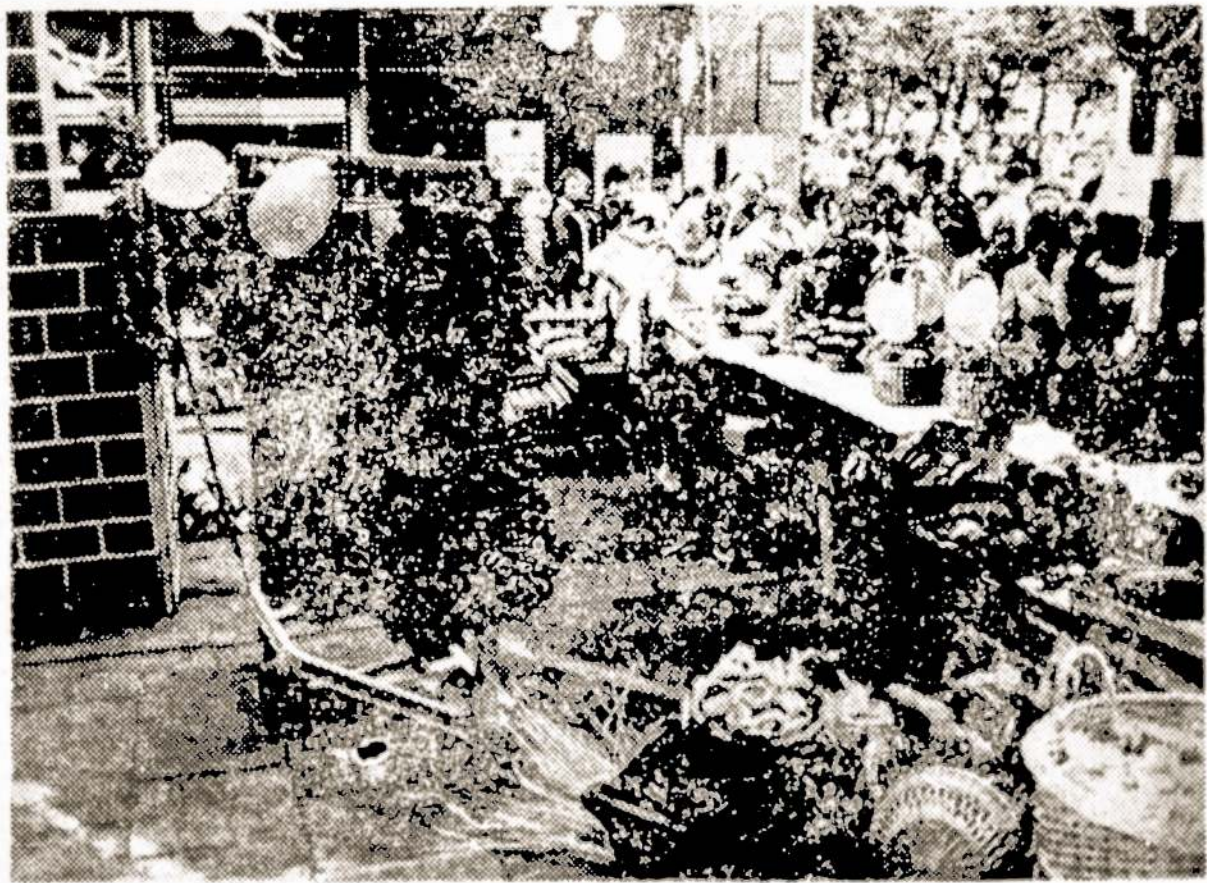
Sančiuose atidaryta nauja maisto produktų parduotuvė. Pirkėjų patogumui čia taip pat įrengtas reikalingiausių buitinių prekių skyrius, teikiamos įvairios papildomos paslaugos, iškviečiamas taksi ir kt.

Dabar Kauno mieste yra 158 maisto produktų parduotuvės. Gyventojų pageidavimu jos atidarytos daugelyje nuošalių Vilijampolės, Aleksoto, Panemunės, Petrašiūnų, Palemono, Aukštųjų Sančių gatvelių.

MOKSLININKAMS IR PROJEKTUOTOJAMS

"Kauno statybos" tresto statybininkai respublikinei agrochemijos laboratorijai atidavė naudoti 1,600 kvadratinį metrų pastatą. Į jį persikėlė pašarų, dirvožemių tyrimų, radiologinių ir toksikologinių tyrimų bei kitos laboratorijos.

Naują priestatą "Kauno statybos" trestas baigė statyti ir Lietuvos valstybinio autokelių tyrinėjimų ir projektavimo institutui "Lietkelprojektas". Erdviame statinyje — patogūs darbo kabinetai, braižyklos, valgykla su kulinariniu skyriumi.

Kaune įvyko tradicinė miesto prekybos organizacijų mugė. Laisvės alėjoje buvo įrengta pramoninių ir maisto prekių, Apželdinimo tresto, Kauno vartotojų kooperatyvo ir kitų organizacijų dešimtys spalvingų paviljonų. Į mugę parduotuvė "Girstupis" atskubėjo tristiubiu buriniu laivu. Tačiau didžiausias džiaugsmas — tai lauktuvės iš mugės. Jų netrūko "Laumių gryčio", "Nykštuko vaišėse", "Magdės pyraguose" ir kituose prekybos paviljonuose.

O kokia mugė be muzikos? Šventę pradėjo "Ažuolyno" pučiamųjų orkestras, koncertavo A. Sniečkaus politechnikos instituto nusipelnęs kolektyvas liaudies dainų ir šokių ansamblis "Nemunas".

Nuotraukoje: Kauno mugės vaizdas.

K. Jurelės nuotrauka

Vilnis, 1984 sausio 5

Lėktuvai nebe naujiena Lietuvos padangėje

"Tiesos" žurnalistų susitikime su Lietuvos civilinės aviacijos valdyba, štai ką tarp kitko žurnalistams papaskojo Lietuvos civilinės aviacijos valdybos viršininkas Genadijus Liachovas:

— Praėjusiais metais mūsų lėktuvai pergabeno 600 tūkstančių keleivių. Palyginus su 100 milijonų keleivių, kuriuose kasmet skraidina "Aerofloto" linijomis šimtai lėktuvų, šis skaičius lyg ir nėra didelis. Tačiau respublikos poreikiai visiškai patenkinami. Oro trasos šandien jungia Lietuvos sostinę ir kitus miestus su Maskva, Leningradu, Kijevu, Simferopoliu, Sočiu, Charkovu, Kazane, Belgorodu, Volgogradu ir daugeliu kitų šalies miestų. Svarbiausia vietinė respublikos oro linija — Vilnius-Palanga. Apskritai Palangos aerouostui tenka daug darbo vasaros sezono metu. Štai vien tik per du vasaros mėnesius jame pabuvojo apie 200 tūkstančių keleivių.

Mes ne tik skraidiname keleivius. Stengiamės sudaryti jiems kuo geresnes sąlygas žemėje. Atidarnos naujos bilietų kasos, sezono metu aviakalos veikia įmonėse ir organizacijose, Vilniuje galima bi-

lietą užsisakyti telefonu į namus arba darbavietę, aerouostą ir geležinkelio stotį visą parą jungia pirmojo maršruto autobusai. Kadangi į Druskininkus šiuo metu lėktuvai neskraido, tarp šio kurorto ir respublikos sostinės kursuojančių autobusų tvarkraštis suderintas su lėktuvų reisų grafika.

Plečiami ir pertvarkomi aerouostai: Vilniuje pastatytas naujas aerouosto viešbutis "Skrydis", paruoštas aerouosto pastato naujas projektas, rekonstrukcija laukia Palangos aerouosto, kuriame keleivių srautai kaip niekur kitur priklauso nuo oro permaitinimų. Tad sutrikus reisų grafikui, keleiviams reikalingos erdvesnės laukiamosios salės. Šiaulių aerouostas pasipuošė nauju pastatu, Kaune statomas naujas aerouostas galės priiminti naujausius šiuolaikinius lainerius. Mūsų lėktuvai gabena ne tik keleivius. Jie atlieka specialius sanitariinius reišius, gabena šimtus tonų skubių krovinių — veislinius kiaušinius, pašta, biopreparatus, donorų kraują, laikraščių spausdinimo matricas...

Ištrauka iš "Tiesos"

"Minijos" liaudies kūrybos gaminių įmonė atidarė Plungėje savo firminę parduotuvę. Joje parduvinėjami nauji įmonės dirbiniai.

Nuotraukoje: "Minijos" parduotuvėje. A. Sabaliausko nuotrauka

Raseinių rajono Ariogalos apylinkė

Apylinkėje 10,626 ha žemės, iš jos 7,427 h. — naudmenos.

Praeitų metų pradžioje apylinkėje buvo 2,737 gyventojai, tarp jų — 29 — ilgaamžių, kuriems netrukus sukaks 100 metų. Didžiausias apylinkės kaimas — Butkiškės, kuriose net 500 gyventojų. Keturi iš penkių apylinkės gyventojų jau persikėlė į gyvenvietę. 70 proc. jų turi komunalinius patogumus.

Apylinkės centras — Ariogala, įsikūrusi prie Maironio apdainuotos gražiosios Dubysos. Miestelis patvirtintas Raseinių MSV ir Ariogalos sodininkystės tarybinio ūkio bendra gyvenvietė. Čia įsikūrusi centrinė bei tuberkuliozinė ligoninė, neseniai šimtmetį atžymėjusi vaistinė, vidurinė mokykla, "Satrijos" siuvimo fabriko filialas, kai kurios kitos įmonės. Apylinkės ribose yra penkios pradinės mokyklos, treji kultūros namai, trys akušerės ir felčerio punktai, šešios parduotuvės, trys valgyklos, penkios bibliotekos.

Apylinkėje yra "Dainavos" ir "Tarybinio artojo" kolūkiai, Ariogalos sodininkystės tarybinis ūkis. Jų žemės įvertintos vidutiniškai 44

8

ekonominiais balais. Pernai šių ūkių žemdirbiai išaugino vidutiniškai po 29.3 centnerius iš ha grūdų, 376 centnerius iš ha cukrinių runkelių.

Ariogalos pakrastyje, ten, kur anksčiau telkšnojo pelkynai, želė krūmai, šandien ošia jaunų medelių parkas, gražiais pastatais šviečia melioratorių gyvenvietė.

MUZIKŲ PASISEKIMAS

Su dideliu pasisekimu atstovavo tarybiniam menui neseniai Meksikos Gvanachuato mieste pasibaigusiame XI tarptautiniame kultūros ir meno festivalyje "Servantino" Lietuvos nusipelnę artistai smuikininkas Raimondas Katilius ir pianistė Larisa Lobkova.

Tarybiniai meistrai ne tik dalyvavę Gvanachuato mieste vykusio tarptautinio festivalio programoje, bet šalies muzikinės visuomenės prašymu koncertavo Mechiko, Monterėjaus, Gvadalaharos, Čihuahujos, Urapuato ir Kvernavaikos miestuose. Ir visur dėkinga publika ilgai neišleisdavo jų iš scenos.

KULIŲ ŠIANDIENA

Besigrožėdamas didingu Gondingos piliakalni, poetų apdainuotais Minijos slėniais, net nepajunti, kaip pradėjęs kelionę Plungėje, atsirandi Kuliuose, kurie nuo seno garsėja gražia kultūrinio gyvenimo kronika. Kuliuose gyvena ir dirbo lietuvių rašytojas J. Tumas-Vaižgantas. Šiose apylinkėse augo rašytoja Sofija Kymantaitė, čia vaikščiojo M. K. Čiurlionis. Kuliuose buvo slepiama draudžiama spauda, kurią iš čia knygnešiai platindavo kitose Lietuvos apylinkėse. Tačiau labiausiai su Kuliais susijęs rašytojo ir švietėjo Butkų Juzės gyvenimas. Jis buvo ikūręs pažangią slaptą organizaciją "Kibirktstėlė", į kurią susibūręs jaunimas švietėsi, rengė lietuviškus klotimus vakarus. Beje, Kuliuose reikėsi ir revoliucinės nuotaikos. Dar pirmojo pasaulinio karo išvakarėse streikavo lentpjūvės darbininkai. 1918-1919 metais miestelyje veikė revoliucinis komitetas, o buržuazijos viešpatavimo laikotarpiu — LKP pagrindinė kuopelė.

Tai buvo praeityje. O šandien čia verda gražus, prasmingas gyvenimas. Kulių miestelyje įsikūręs vieno geriausių Plungės rajone "Pergalės" kolūkio centras. Jau greitai sukaks ketvirtis amžiaus, kai šiam ūkiui vadovauja Juozas Bražinskas. Tai sumanus, energingas vadovas, labai geras ir nuoširdus žmonių draugas. Jis daug padarė, kad ekonomiškai stiprėtų ūkis, kad žmonėms būtų gera dirbti ir gyventi.

Nebeatpažįstami tapo Kuliai. Kur bepažvelgsi — nauji pačialangiai mūriukai, raudonstogiai Alytaus namai. Nutiestos naujos Jaunimo, Pergalės, buvusio pirmojo kolūkio pirmininko J. Jonausko vardu pavadintos ir kitos gatvės. Jos dailiai išasfaltuotos, pasipuošusios gėlynais, kitais žalumynais. Kuliečiai puošia savo miestelį ne vien naujais namais. Jie užtvėnkė upelį, užveisė parką.

Gera gyventi, turint visus miestietiškus patogumus, kurie, kaip sakoma čia pat, po ranka. Žemdirbių mažyliai lanko darželį, o vyresnieji mokosi naujoje vidurinėje mokykloje. Yra keturios parduotuvės, veikia dvi valgyklos. Kolūkiečiams teikiama lengvata — jie maitinasi sumažintomis kainomis. Nereikia kuliečiams ir dėl buitinių paslaugų toli važinėti. Čia pat vietoje galima pasisiūti norimą drabužį, pasidaryti šukuoseną, pasinaudoti kitais patarnavimais. Sune galavus ar suskaudus dančiumi — visada pasirošę padėti ambulatorijos medikai. Žemdirbiai turi kur kultūringai praleisti savo laisvalaikį. Yra turtinga biblioteka, erdvūs kultūros namai.

"Pergalės" kolūkis, nelyginant koks magnetas, vilioja žmones, o ypač jaunimą. Jaunoms šeimoms skiriami geri butai, o neretai ir nauji namai. Laukininkystėje, gyvulininkystėje darbai mechanizuoti, žmonės turi dvi poilsio dienas, gerai uždirba.

Povilas Maksimovas

LIETUVOJE LANKĖSI AFRIKOS ŽURNALISTAI

Tarybų Lietuvoje viešėjo grupė Afrikos šalių žurnalistų. Svečiai buvo užėję ir į "Tiesos" laikraščio redakciją, papasakojo apie savo darbą, pasidalijo išpuščiais. Čia iš "Tiesos" spausdiname Gintaro Vinicko pasikalbėjimą su kai kuriais jais.

Etiopijos "Serto ader" laikraščio vyriausiasis redaktorius T. Radese papasakojo, kad jų laikraštis įkurtas neseniai, tuo pat metu, kai buvo sukurta Etiopijos dirbančiųjų partijos organizavimo komisija. Laikraštis skleidžia marksizmo-leninismo idėjas, siekia, kad šalyje būtų sukurta lenininė partija. Be to, daug laikraestyje rašoma apie aktualias ekonomikos problemas, liaudies švietimą.

Imperializmas ir jo statytiniai regione, kalbėjo Etiopijos laikraščio redaktorius, regione stengiasi sugriauti šalies vienybę, sužlugdyti Etiopijos žingsnius pažangos keliu. Revoliucinė liaudis tvirtai gina savo iškovojimus.

Mūsų viešnagė Tarybų Lietuvoje, toliau jis sakė, trumpa, bet išpuščinga ir naudinga. Pastebėjau, kad pas jus labai daug statoma ir mieste, ir kaime, rūpinamasi žmonių gerove, švietimu, kultūra.

Kongo darbo partijos organo "Etumba" laikraščio skyriaus vedėjas B. Ajesa papasakojo, kad jis gimęs, kai Antrasis karas buvo pasibaigęs. Apie fašizmą, girdi, tik girdėjau pasakojant, skaičiau. Lietuvoje mačiau pėdsakus — Kauno IX fortą-muziejų. Išpuščis liks visam gyvenimui, jis sakė. Naujasis, Atominis karas milijonams planetos gyventojų reikštų mirtį, todėl mes kovojame už taiką.

Konge dar likviduojamas neraštingumas. Šioje kampanijoje daly-

vaujas ir jo laikraštis. Jo pagrindinis uždavinys esąs šviesti ir mokyti skaitytoją, kovoti prieš dezinformaciją.

Didelį išpuščį man paliko jūsų respublikos sostinė, ypač naujieji rajonai. Akivaizdžiai pamatai, jis pažymėjo, kad Tarybų šalyje viskas daroma žmogaus labui.

"Journal de Angola" laikraščio redaktorius O. Bentu papasakojo, kaip jo laikraštis rašo apie didvyrišką Angolos liaudies kovą prieš interventus iš rasistinės Pietų Afrikos, kaip organizuoja liaudį kovai prieš šalies priešus.

Ir baigdamas pasidžiaugė, kad jo išpuščiai ir trumpo vizito Tarybų Lietuvoje esą patys gražiausi.

ATIDARYTAS MUZIEJUS

Tauragės miesto išvadavimo 39-ųjų metinių dieną politechnikumo patalpose atvėrė duris visuomeninis muziejus.

Rajono teritorija driekiasi "Iskros" maršrutais; Didžiojo Tėvynės karo pradžioje čia didvyriškai kovėsi pasienio daliniai. Ekspozicijos, kuriuose surinko kraštotyros entuziastai, vaizdžiai pasakoja apie rajono istorinę ir revoliucinę praeitį, kovas už Tarybų valdžią, rajono šiandieną.

PAUKŠČIAI IR LOKATORIUS

Dešimties kilometrų aukštyje skrendančių paukščių keliones kontroliuoja lokatorius, sumontuotas vietoje Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Zoologijos ir parazitologijos instituto stebėjimo aikštelėje.

Sparnuočių kelionių tyrimai pasitarnaus lėktuvų skridimų saugumui užtikrinti.

Vilnius, 1984 sausio 5

ZEMDIRBIŲ PATOGUMUI

Kaišiadorių rajono "Strevo" kolūčio Liutonių gyvenvietėje rajono tarpkolūkinės statybos organizacija baigė statyti pirtį.

Gyvenvietėje yra vaikų lopšelis-darželis, valgykla, ruošiamos patalpos parduotuvei.

AVIAZEMDIRBIŲ HEKTARAI

Lietuvos žemės ūkio aviatoriai — "sparnuotieji žemdirbiai" apdorojo beveik 1,2 milijono hektarų žemės ūkio naudmenu.

Daugiau kaip penkiolika tūkstančių medicinos seserų ir felčerių per keturiasdešimt metų paruošė Panevėžio A. Domaševičiaus medicinos mokykla. Jos buvę auklėtiniai dabar dirba daugelyje respublikos gydymo įstaigų. Dabar mokykloje mokosi daugiau kaip devyni šimtai jaunuolių.

Nuotraukoje: Dėstytoja D. Kopūstienė su būsimosiomis medicinos seserimis pirmakursėmis A. Botyriute, A. Jančyte, D. Lokamaite ir R. Godonyte.

SILAINIAI

Pradėti statyti Šilainiai — naujas gyvenamasis rajonas Kaune, Viliampolėje, pats didžiausias visoje Lietuvoje. Jame apsigyvens devyniasdešimt tūkstančių žmonių.

Naujasis miesto "palydovas" užstatytas patobulintos serijos namais, kuriuose — erdvesnės virtuvės, geresnis butų išplanavimas. Visi vienuolika jo mikrorajonų, kurių didelė dalis išsidėstys Neries terasose, turės visuomeninius centrus, vaikų žaidimo aikštes.

Laiškai ir parama

London, Canada

"Vilnies" Administracijai, — Cia įdedu \$20.00 pašto perlaidą už metų prenumeratą, o likusius kovai prieš Reaganizmą.

Laikai ir pas mus nėra saulėti, tik laimė kad mūsų Trudeau nerangiai šoka Reagano "Square Dance". Turiu vilties kad pono Reagano planai supelės, ko jam ir tereikia.

Linkiu daug kantrybės ir ištvermės politiniam sukury. Nors mūsų gretos retėja, bet mūsų idėjos plėtėja.

Daug gerbiantys jus —

St. Repšys

* * *

Kenosha, Wis.

Dear Nellie — A long time Vilnis reader Zenon Puikis passed away Nov. 19, 1983, at Brookside Care Center. Born in Lithuania on June 6, 1893. Moved to Kenosha in 1913. He married Mary Rekowski on May 30, 1923, at St. Peter's Catholic Church. She preceded him in death on May 3, 1980.

He was an assembler at the Simmons Co. and retired in 1959. He is survived by nieces and nephews in Lithuania.

He was a member of LDS. His wife Mary was also a former member of LDS. He was interred in St. George Cemetery alongside his beloved wife Mary. May he rest in his eternal place.

* * *

Grand Bend, Ont., Canada

Gerbiamieji Draugai! — Siame laiške įdedu \$50.00 U. S. money

order į: \$15.00 mano prenumeratos atnaujinimui, ir \$35.00 auka "Vilnies" vėjaus fondu.

Visiems vadininkams, bei "Vilnies" darbuotojams linkiu gero pasisekimo fondo su kaupu sukleimui.

Su draugiškais linkėjimais—

J. Broga

* * *

Hemet, Cal.

Gerbiama Nellie — Mums tenka leisti pensininkų dienas toliau nuo didmiesčio, kalnais apsuptam Hemet miestelyje (apie 30 tūkstančių gyventojų). Mažai yra lietuvių, tai tenka daugiausia bendrauti su kaimynais amerikiečiais, tarpe jų randa puikių žmonių su labai įvairia, kartais ir keista pasaulėžiūra. Su vienu jų kasdien važiuojam po 8-10 mylių dviračiais, taipgi einam bowntinti. Taip ir bėga senatvės dienos.

Svenčių proga vyksime į Los Angeles, teks aplankyti mūsų gerus draugus Chester ir Sophie Kent.

Siunčiu \$30.00 čekį, tai bus atnaujinta mano žmonos vardu "Vilnies" prenumerata, ir \$20.00 parama laikraščio fondui.

Sirdingiausi linkėjimai jums ir visam "Vilnies" redakcijos personalui su Naujais metais.

Su pagarba — Vladas Raila

* * *

Freesoil, Mich.

Štai siunčiu perlaidą \$60.00 Tai bus "sveikinimas" ir už vieną "Vilnies" prenumeratą, o kiek lieka tai "Vilnies" fondu. Su aukšta pagarba,

William ir Anna Stakėnas

San Francisco, Cal.

DIDŽIOSIOS SPALIO REVOLIUCIJOS

66 METINIŲ ATŽYMĖJIMAS

Ši Tarybų Sąjungos atžymėjimą suruošė San Francisco Amerikos-Rusijos Institutas ir Berkeley, Cal. Friendship draugija. Taip pat primintina, kad San Francisco Institutas mini savo 52 metinių sukaktį. Šis Spalio Revoliucijos minėjimo renginys įvyko lapkričio 6 dieną First Unitarian Church, San Francisco.

Berkeley, Cal. Friendship draugijos prezidentas Ed. Monk pateikė įžanginę kalbą ir, pasveikinęs skaitlingą publiką, iškvietė du žy-

mius kalbėtojus. Pirmas kalbėtojas San Francisco Tarybų Sąjungos Soviet vice-consul Alexander P. Potemkin. Potemkino kalba buvo įdomi, jis kalbėjo apie Sovietų-Amerikos santykius. Antras kalbėtojas žurnalistas Douglas Mattern.

Jo kalba buvo kaip jis po Tarybų Sąjungą keliovalio taikos reikalais su laivu Volga. Abu kalbėtojai sakė, kad šiuo dienu kova turi būti už taiką ir prieš branduolinę ginkluotę. Publika gausiai abu lydėjo aplošimais kalbėtojus. Apgailėtina, kad ir mūsų miela Ksavera Karosienė žadėjo kalbėti, de ja jos sveikata šiuo tarpu buvo susilpnėjusi.

Antra šios popietės dalis buvo muzikališka. Puiki vokalistė Ruth Amegin, pianistas Terry Yee ir akrobatiška šokėja. Baigiant programą jaunas San Francisco Instituto dabartinis prezidentas John Garb šiltai pasveikino publiką su didžiąja švente ir atsikreipė paramos išlaidoms. Geros nuotaikos dalyviai nepašyktė sūdėti arti tūkstančio dolerių. Su tuo baigėsi gražioji dienos popietė.

Vilnis, 1984 sausio 5

San Franciske Tarybų Sąjungos konsulatas

San Francisco Tarybų Sąjungos konsulas taip pat iškilmingai paminėjo Didžiosios Spalio Revoliucijos 66 metinę sukaktį. Šis pokylis įvyko lapkričio 7-tos dienos vakare konsulato patalpose. Iškilmingos šventės dalyviai buvo vien su kvietimais ir čia dalyvavo dauguma inteligentijos. Čia radosi profsąjungos pareigūnai, žurnalistai ir kitų profesijų puošnūs dalyviai. Ilgi stalai buvo pilni įvairios rūšies patiekalų. Šio puikaus Tarybų Sąjungos pastato dviejų aukštų salė buvo pilnos kviestų svečių.

Svečiai iš Lietuvos

Gruodžio pradžioj San Franciske lankėsi iš Tarybų Sąjungos turistų grupė, tarp kurių buvo mūsų trys lietuviai: iš Vilniaus "Žalgirio" Staklių gamyklos cecho viršininkas, Vytautas Geležauskas; Lazdijų rajono vykdomojo komiteto pirmininkas, Vytautas Buinauskas; Šiaulių miesto centrinės bibliotekos direktorė Janina Kaškelenė. Ši turistų grupė vyko per Meksiką. Pirmoji jų Amerikoje stotis buvo San Diego ir Los Angeles didmiestis, kur turistai gavo progos pasižvalgyti po plačią mūsų pietinę Kaliforniją. San Franciske ir jo apylinkėje pabuvojo tris dienas. Apgailėtina, kad šiuo metu čia atsilankė šturmingas lietus. Džiugu, kad vieną vakarą Berkeley, Cal., įvyko JAV-TSRS draugijos pasitikimas. Čia turistai buvo šiltai pasveikinti ir šis Sovietų pasitikimo vakaras tikrai buvo žavingas. Iš San Francisco turistai vyko link Portland, Ore., ir iš Portlando jau link Meksikos, o iš ten į namus.

Susirinkimas

Gruodžio 4 d. Ksaveros Karosienės patalpose įvyko LLD 198 kuo-

pos susirinkimas. Kastancija Mugianienė atidarė posėdį ir vedė tvarką. Valdybos raportai buvo geri, juos pateikė K. Karosienė ir M. Mozūraitienė. Laikraščių vadininkė Violet Taraškienė skaitė ke-

lis įdomius kuopos narių laiškus. Jos vadininkei prisiunčia savo metinę mokėstį už spaudos prenumeratą ir suaukoja rudeniniam "Laisvės" ir "Vilnies" fondui. Taip pat ir kiti draugijos nariai, sumokėdami už metinę prenumeratą, nepašykti paremti spaudą. Dabartiniu laiku sumažėjo buvę pobūviai, kuriuose buvo pelno kuopų išdams, o šandieninės išlaidos vis didėja ir didėja. Ir yra nemaža problema laikytis spaudai, ir tikrai būtų labai nykus gyvenimas be jos. Tikiu, kad vadininkė Violeta Taraškienė už sumokėtas prenumeratas laikraščiam ir aukas paskelbs spaudoje.

Posėdžiui baigiantis, pirmininkė K. Mugianienė pakvietė narius minute tylos atminti mirusią kp. narę Dorothy (Daratėlė) Mačiulienė, kuri išsiskyrė iš gyvųjų tarpo rugpjūčio 30 dieną. Daratėlė buvo K. Mugianienės sesutė. Gili užuojauta mielai Mugianienei ir Daratėlės sūnui Raymond Machulis. Taipgi K. Mugianienė šiuo kartu pakvietė kuopos narius pietums į restoraną ir sumokėjo už visus. Kp. narių vardu nuoširdi padėka mielai Kastancijai už vaišes.

Nuostabi moteris

Mūsų miela ir veikli Violet Taraškienė neseniai pergyveno skaudžią jos abiejų rankų pirštų operaciją, bet kažkaip ji nebeatilieka nuo savo kasdieninių pareigų. Dar jos rankos bei pirštai nėra sugiję, bet ji jau vairuoja savo mašiną ir šios dienos posėdyje pati viena tvarkė bei rašė laikraščio vadininkės rei-

Teko sušnekti su H. Šarkiūniene

Gruodžio 11 d. paskambinau į St. Petersburg, Fla. drg. Helen Šarkiūnienei ir pasiteiravau apie tenyktį klimatą, bei apie draugus ir jų veiklą. Oras esąs palankus ir laukia atostogautojų. Sakė, kad jau pradėjo tenyktė sezono veikla. Choras turi pratimus, organizacijų sueigos darose skaitlingesnės. Tik apgailėstavo, kad daugelis vietinių gyventojų skundžiasi sveikata. Tam kaltas amžius, bet nežiūrint to veikimas eina pirmyn.

Helenutė prisiminė, kad jos dukros, choro vedėjos, H. Janulytės sveikata vis šlubuoja, bet ji stengiasi savo darbą atlikti.

J. Urmonienė

LAKŠTUTĖS SMARKIAI DIRBA

Atėjus žiemos sezonui ir pradedant ruošti įvairias sueigas, Lakštutės subruzdavo mokyti naujų dainų, kad galėtų palinksminti dainų ištroškčius lietuvius. Neabejoju, kad jos turi nemažai pakvietimų pildymui koncertinių programų.

Linkėtina joms sėkmingo darbo dainos meno šakoje. Vilniūtė

kalus. O dar primintina, kad ši miela drauge anksčiau yra pergyvenusi abiejų kojų operacijas ir jos klubo operaciją ir kažkaip niekad nesigirdi iš jos nusiskundimų bei dejonų. Tai tikrai mūsų Violeta Taraškienė nuostabi moteris bei visų geroji draugė.

Neseniai San Franciske lankėsi mieli čicagiečiai Jessie ir Frank Vesely, buvo malonu juos susitikti ir pasikalbėti. Frank su Jessie yra aktyvūs Čicagos LDS kuopos nariai.

N. B-16
9

A. Bimbai būtų buvę 90 metų

Sausio 22 dieną sukanka 90 metų, kai gimė (1894-1982) JAV darbininkų judėjimo ir JAV pažangiųjų lietuvių veikėjas, LTSR nusipelnęs žurnalistas Antanas Bimba.

Tolimais 1913 metais A. Bimba išvyko į JAV, bet niekad nenutraukė ryšių su gimtine. JAV jis tapo darbininku. 1915-1919 metais mokėsi Valparaiso universitete, skaitė paskaitas lietuvių kolonijose, bendradarbiavo pažangioje spaudoje, dalyvavo Lietuvių socialistų sąjungos, vėliau Lietuvių komunistų sąjungos veikloje.

1918 metais A. Bimba buvo suimtas ir įkalintas už revoliucinę propagandą tarp darbininkų, o sekančiais metais pašalintas iš universiteto. Nuo 1920 metų jis aktyviai vadovavo pažangioms lietuvių darbininkų organizacijoms JAV, Didžiojo Tėvynės karo metais — Tarybų Lietuvos šelpimo komitei.

Neįkainojami A. Bimbos nuopelnai formuojant ir ugdant pažangią lietuvių spaudą JAV. Kaip redaktorius jis pradėjo dirbti 1919 metais darbininkų laikraštyje "Darbas". Vėliau dirbo nelegaliuose komunistiniuose leidiniuose "Kova", "Komunistas", "Miners' Voice" (anglų kalba), 1923 metais A. Bimba tampa laikraščio "Laisvė" redaktoriumi, nuo 1937 metų vadovavo žurnalui "Šviesa".

1945-1946 metais ir vėliau jis

Antanas Bimba Vilniuje prie Lietuvos Komunistų partijos CK leidyklos rūmų.

E. Šiščio nuotraukos keletą kartų lankėsi Tarybų Lietuvoje. Sugrįžęs į Jungtines Valstijas, pasakodavo tėvynainiams apie gyvenimą gimtinėje, socializmo laimėjimus Lietuvoje, demaskuodavo nacionalistinės propagandos melą.

Mokslininkas ir istorikas, A. Bimba parašė keletą veikalų iš JAV darbininkų judėjimo istorijos, marksizmo-leninizmo teorijos ir praktikos, ateizmo klausimais, apie lietuvių darbininkų gyvenimą JAV. 1962 metais jam buvo suteiktas Vilniaus universiteto mokslų daktaro garbės vardas. 1974 metais — Lietuvos TSR nusipelnusio žurnalisto vardas.

Vladas Jonaitis

"Vilnies" \$20,000 fondas

Į "Vilnies" fondą nuo 1983 lapkričio 18 iki gruodžio 15 įplaukė šios aukos:

- \$125.00**
DELLA MIKALAJŪNAS — St. Petersburg, Fla. per Julia Andrusis.
- \$100.00**
JOSEPHINE SISEVICH — Chicago, Ill.
EMILY DROBIENĖ — St. Petersburg, Fla. atminimui savo mylimo vyro, per J. Andrusis.
- \$50.00**
ELEANOR CLARAS — Palo Alto, Cal.
FRANCES LAURENCE — San Jose, Cal.
- \$40.00**
ANNA ir WM. STAKENAI — Freesoil, Mich.

- HELEN SHARKEY — St. Petersburg, Fla. per Julia Andrusis
- \$35.00**
J. BROGA — Grand Bend, Ont., Canada
- \$30.00**
MARY WALAITIS — Clearwater, Fla. atminimui savo mylimo vyro, per J. Andrusis
- \$25.00**
MILDRED STENSLER — Lakehurst, N. J.
ANTOINETTE GERDUS — Washington, Ill.
- \$20.00**
AGNES BALIS — Antigo, Wis.
K. RUŠINSKAS — Brooklyn, N. Y.
F. ir S. NAKAS — Detroit, Mich., per St. Masytę
MARY RAILA — Hemet, Cal.
W. DUDA — St. Petersburg, Fla.,

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINAME GIMINES, DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS, "VILNIES" PERSONALĄ, RĖMEJUS, SKAITYTOJUS AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE. VISIEMS LINKIME LAIMĖS, SĖKMĖS IR BŪTI SVEIKIEMS.

JOSEPHINE ir KAZIMIERAS SISEVIČIAI
3343 So. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60616

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINU VISUS SAVO GIMINES, DRAUGUS, PAŽĪSTAMUS AMERIKOJE ir T. LIETUVOJE. Visiems nuoširdžiai linkiu daug laimės 1984 metais. Lai viešpatauja pastovi taika pasaulyje!

ANNA JACOBS-JOKUBAUSKIENĖ

per Julia Andrusis

\$15.00
CHARLES DIBULSKI — St. Petersburg, Fla., per J. Andrusis
J. ir F. VESELY — Lombard, Ill.

\$13.00
JULIA WHITE — Chicago

\$12.00
ADELE KLIMAVIČIENĖ — St. Petersburg, Fla., per Julia Andrusis.

\$10.00
VICTOR REPEKA — Kenneth City, Fla. per Julia Andrusis
A. RASKAUSKAS — Seminole, Fla., per J. Andrusis
ADELĖ AČIENĖ — St. Petersburg, Fla. per J. Andrusis
BEN ir JOY WAINORIS — Chicago Heights, Ill.

JOHN ir ALVINA STRICH — Kenosha, Wis.

M. DIDIER — Niles, Mich. per Alvina Strich

MATILDA ROGE — Detroit, Mich. per St. Masytę

PAT STACKWELL — Detroit, Mich., per St. Masytę

ADELE PAKALL — Tallahassee, Fla., per J. Andrusis

J. M. LUKAS — St. Petersburg, Fla. per J. Andrusis

F. BUDRIONIS — Seminole, Fla., per J. Andrusis

ALMA BRUWER — St. Petersburg, per J. Andrusis

VERA ZURIS — St. Petersburg per J. Andrusis

JULIUS GREBLIKAS — St. Petersburg, per J. Andrusis

F. ir V. PREIKŠAI — Delavan, Wis.

A. ELANIS — Phoenix, AZ.

JOHN KULBOKAS — Milwaukee, Wis.

\$5.00
E. VALLEY — St. Petersburg, Fla. per J. Andrusis

P. LUKIENE — St. Petersburg, Fla. per J. Andrusis

FRANCES JORDAN — Chicago Stanley Zolpe — Villa Park, Ill.

EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimai įvyks tokia tvarka:

Balandžio 21 dieną, 12 val. pietūs, 1 val. susirinkimas.

Birželio 16 dieną, 12 val. pietūs, 1 val. susirinkimas.

Rugsėjo 15 dieną, 12 val. pietūs, 1 val. susirinkimas.

Lapkričio 17 dieną, 12 val. pietūs, 1 val. susirinkimas.

Susirinkimai vyksta "Vilnies" salėje. Prašau pasižymėti dienas ir dalyvauti susirinkimuose. Taipgi nepamiršti pasimokėti nario duoklių, kad nebūtumėte suspenduoti ar išbraukti.
Skr. J. M.

Sofija Baublienė išvyko į Kaliforniją

Sofija Baublienė gruodžio 17 d. išvyksta į Redondo Beach, Cal. Ji sakė, kad pasisvečiuos pas ten gyvenančias sesutes dukras Eleonorą ir Violetą bei jų šeimas. Viso labo ji mananti pasidairyti po saulėtą Kaliforniją ištisą mėnesį, o gal ir ilgiau.

Sofija sakė, kad Padėkos dienos proga svečiavosi pas kitos sesutės sūnų Kazimierą Gasiūną bei jo šeimą Wisconsin valstijoje.

J. Urmonienė

STANLEY REPSYS — London, Ont., Canada
MRS. JOHN RULIS — Rockford, Ill.

\$3.00—\$2.00
MARCELLA WASEL — Chicago

J. SENKUS — Grand Rapids, Mich.

Dabar įplaukė \$ 980.00

Nuo anksčiau 4,032.00

Viso \$5,012.00

Labai ačiū visiems už paramą.
ADM.

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINU GIMINES, DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS, LINKĖDAMA VISIEMS LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

A. ir S. CHAPAI — Chicago

Sveikiname

Su Naujais 1984 Metais

Visus mūsų gimines, draugus ir pažįstamus; "Vilnies" personalą, rėmėjus ir skaitytojus Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Visiems linkime laimės, būti sveikiems.

KAY ir TEX ŽEBRAITIS
Chicago, Ill.

SAN LEANDRO, CALIFORNIA

SVEIKINAME

Su Naujaisiais 1984 Metais gimines, gyvenančius Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje, artimus draugus ir drauges, taipgi "VILNIES" kolektyvą.

Linkime stiprios sveikatos ir energijos švietimo darbuose.

ALEKSAS ir VIOLET TARAŠKAI

Vilnis, 1984 sausio 5

Kaip eina "Vilnies" vajas

[NUO GRUODZIO 2-ROS IKI GRUODZIO 15-TOS]

Čikagietė Julia Marazienė pirmąją, turi jau net 1,760 taškų. Į antrą vietą iškilo Julia Urmon: nuo 680 taškų pakilo net iki 1,560. Smarkiai padirbėjo ir sanpetersburgietė Julia Andrulis: nuo 700 taškų iškilo iki 1,380. Vietoje nepasiliko St. Masytė, Alvina Strich, Violet Trask, Elizabeth Repshis. Į priekį pasistūmėjo po daugiau po mažiau taškų. Per raštinę šį kartą laimėta 220 taškų.

Naujų skaitytojų šį kartą gauta 8. Alvina Strich gavo 2, Julia Urmonas gavo 3 į Lietuvą ir 3 čia Amerikoje.

Keista yra, kad šiame vajaus darbe nėra nė vieno vyro vajininko. Vajininkai išsirikiavo taip:

JULIA MARAZAS—ALMK Drg., Chicago	1760
JULIA URMON—Chicago	1560
ST. MASYTE—Detroit, Mich.	1520
JULIA ANDRULIS—St. Petersburg, Fl.	1380
ALVINA STRICH—Kenosha, Wis.	760
VIOLET TRASK—San Francisco—Oakland, Cal.	300
ELIZABETH REPHIS—Dorchester, Mass.	80
MARY STRAUSS—Bridgeport, Ct.	80
ADELE SUSNIS—Chesterland, Oh.	80
OFFICE	1680

Ruošimės aplankyti Lietuvą

Tenka pranešti, kad ateinančią vasarą bus organizuojamos net dvi "Vilnies" skaitytojų turistinės grupės į Lietuvą. Beveik jau susitarta su kelionių agentūra American Travel Service Bureau (Raskaus) ir dėl viešbučių Vilniuje. Pirmą grupę numatoma išvykti birželio 17 d. ir grįš liepos 5 d., antrą išvyks rugpjūčio 19 ir grįš rugsėjo 4 dieną. Abi grupės Lietuvoje viešės po dešimt dienų. Iš Čikagos vyks per Niujorką. Kiek kaštuos kelionė į abi puses, viešbutis bei maistas ir išlaidos, susijusios su ekskursijomis Lietuvoje, dar nėra susitarta.

Tenka pastebėti, kad grupėse turistų skaičius bus ribotas. Galvojantys vykti paskubėkite užsiregistruoti, kad netektų nusivilti, jog nebėra vietų.

Adm.

"Vilnies" direkcijos žiniai

Mieli "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos nariai, prašau nepamiršti, kad mūsų sekantis posėdis įvyks sausio 27 d., 1 val. dieną. Būtinai pasistenkite jame atsilankyti, nes yra daug svarbių, laikraštį liečiančių reikalų. Sekr. J. M-nė

Rimtai nesveikuoja Mary Mihosonok

Drg. Mary Mihosonok (Nikas) vėl grįžo iš ligoninės ir yra šeimininkės priežiūroje. Ji dažnai skambina ir skundžiasi nesveikata, bet gydytojai sako, kad jai geriau būti namuose, negu ligoninėje.

Gaila, kad taip veikliai pažangieji tenka tiek daug nesmagumų pergyventi. Linkėtina, kad jos sveikata sustiprėtų ir vėl galėtų dalyvauti organizacijų sueigose.

E. B.

J. Urmonienė

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1984 metais.

A. Mickus
Chicago, Illinois

Vilnis, 1984 sausio 5

Dailės ir Dramos klubo narių žiniai

Siuomi pranešame Dailės ir Dramos klubo — Mildos nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks 1984 metais, sausio 28 d. d. 1 val. po pietų "Vilnies" salėje, 3116 So. Halsted St.

Kaip žinote, šis susirinkimas turėjo būti suauktas anksčiau, bet tam tikroms aplinkybėms susidėjus vis buvo atidėliotas. Tad prašome visų klubo narių būtinai atsilankyti ir pažymėti laiku. Atsilankę sužinosite klubo stovį ir visus klubą liečiančius reikalus.

Pirmininkė Estelle Bogden
Iždininkas Julius Urbikas

Onutė Babarskienė išvyko į Miami, o iš ten į Argentina

Čikagiečiams jau gerai pažįstama buvusi newjorkietė, o pastaruoju laiku apsigyvenusi Kalamazoo, Mich. Onutė Babarskienė gruodžio 10 dieną, lėktuvu išvyko į saulėtą

Floridos miestą Miami. Gruodžio 16 d. iš Kalamazoo atvyks jos dukra profesorė Irena ir jos abi vyks į Argentina, kur prieš kiek laiko Babarskai gyveno, kur ir jų dukra gimė ir savo vaikystę praleido.

Motina su dukra Argentinoje paviešės virš trijų savaitių, o 1984 m. sausio 15 d. grįš į St. Petersburg, Fla. Čia Onutė pasiliks porai mėnesių, o jos dukra grįš į Kalamazoo, nes jos laukia atsakingas profesorės darbas vietos universitete.

Linkėtina Joms abiems malonios kelionės ir sveikoms grįžti į šią šalį. Tikiusi pasimatyti su miela Onute Floridoje, kuri žadėjo apsigyventi pas Helen Siaurienę, kai ten nuvyksiu.

Tarpe mūsų

— Esu minėjusi, jog per šventes neturėsime Angliško skyriaus, kad būtų vietos naujajam sveikinimams. Kitoje laikraščio laidoje jau turėsime.

— Jau nemaža laiko, kaip nieko negirdžiu iš Alice Jonikienės, bet tikiu, kad ji problemą su sunegalavusiomis akimis įveikė. Prieš kurį laiką jai buvo pristojta ir vadinami "shingels". Gruodžio 11 d. Alice atžymėjo savo 87-ąsias gimimo metines.

— Mažai kas išėjusių į pensiją taip nenuobodžiauja, kaip Jessie ir Frank Vesely. Jie turi daug pažįstamų visoje šalyje. Iki šiol retai kada su jais kontaktuodavo. Dabar važinėja, lankydami juos. Neseniai aplankė Kalifornijoje Soniā Karosienę, buvo nuvykę į Phoenix, Ariz., kur be kitų aplankė plačiai čikagiečiams žinomą Della Reuther ir panašiai.

— Buvo smagu šį tą sužinoti apie gerą draugę Antoinette Gerdus, gyvenančią Washington, Illinois. Ji

laiške rašo, jog dar ilgai ims laiko, kol gydytojai su terapija sugydys jai šlaunies kaulą, kuriam teko daryti operaciją. Mayo Clinic ligoninėje, Rochester, Min., praėjusiais metais jai teko pabūvoti net kelis kartus. Laiške Antoinette atsiuntė \$35. Iš jų dešimt dolerių už prenumeratą, likusi auka laikraščio fondui.

— Visuomet smagu susisiekti su Helen Bernotas, gyvenančia St. Petersburg, Fla. Nors jos vyras mirė 1979 metų kovo 7 d., vis jo dar pasigenda. Kad nusiramintų, 1981 metais ji buvo nuvykus į Lietuvą su "Vilnies" skaitytoju

turistine grupe. Drauge su ja vyko čikagiečiai Marytė ir Julius Urbikai, J. Feiza... Jie ją grupėje vadindavo Elenute, nes grupėje buvo net keturios Elenos. Toliau ji rašo, kad viešnagė Lietuvoje buvo visi labai smagi ir jos niekad nepamirš. Klausia, ar ir šiemet toki grupė bus organizuojama. Nellie

DETROIT, MICHIGAN

SVEIKINIMAS

Anna Daukus

Gruodžio 29 d. 1983 m. ANNA DAUKUS suėjo 90 metų. Mes sveikiname ją su jos gimtadieniu per laikraščius "Vilni" ir "laisvę", nes ji labai myli šiuos laikraščius, juos skaito ir remia nuo jų įsisteigimo.

Linkime mylimai mamytei ANNA DAUKUS geros sveikatos, daug energijos ir linksmų dienų ateityje.

Duktė — LILLIAN GUGAS ir šeima
Sūnus — ALBERT LITVIN
Marti — ALBENA LITVIN
ir šeima

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujų Metų proga

"Vilnies" personalą, visus draugus bei drauges ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje.

Taipgi linkiu viso gero savo giminėms Kodžiams Lawrence, Mass., ir No. Reading, Mass., Hums, Edward ir Janet bei jų šeimai San Francisco, California.

ELIZABETH [VILKAITE] REPSHIS

NAUJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visą "Vilnies" personalą, gimines, draugus ir pažįstamus Tarybų Lietuvoje ir šioje šalyje, taip pat visus darbuotojus ir rėmėjus.

Linkime visiems geros sveikatos ir laimės gyvenime ir ištvermės sulaukti taikos visame pasaulyje.

ANNA ir BOLESLOVAS STAKENAI
Freesoil, Michigan

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujųjų Metų!

Sveikinam gimines, draugus ir pažįstamus čia Amerikoje ir Lietuvoje, o labiausiai dirbančius už taiką, brolybę ir progresą... Taip pat "Vilnies" kolektyvą, skaitytojus, rėmėjus. Linkim visiems laimingų ir taikingų Naujųjų Metų.

HELEN M. PINE
288 Charleston Ave.
Columbus, Ohio 43214
ir šeima

HELEN ŽUKAS
Susquehanna Nursing Home
282 Riverside Drive
Johnson City, N. Y. 13790

Prisiminus inž. Albert E. Laurence

Gruodžio 20 d. sukako metai nuo to skaudaus įvykio, kai 1982 m. nelemtoji mirtis užgesino šviesaus atminimo chemijos inžinieriaus Albert E. Laurence-Lauchinskio gyvybės liepsnelę, vos sulaukusio 68 metų amžiaus.

Jis buvo baigęs aukštąjį mokslą ir dirbo eilėje svarbių bendrovių, bet nenutolo nuo darbo žmonių reikalų. Kur tik buvo svarbesnis reikalas paremti spaudą ar aplamai organizacijų veiklą, susilaukėme iš jo, o ypatingai iš jo žmonos Frances Laurence-Stoškus paramos. Dar Frances tėveliui Adomui Staškui gyvam esant, ji su juo vyko pasisvečiuoti į T. Lietuvą ir susipažinti su tėvų gimtuoju kraštu ir tenykščių žmonių gyvenimu.

Velionis Albert labai mėgo sportą, ypatingai golfą. Jis, išėjęs 1979 metais į pensiją, tikėjosi pasportuoti ir pasidžiaugti gyvenimu. Bet dėja, neilgai jam teko poilsiauti ir pasportuoti. Nelaboji vėžio liga pakirto jo jėgas ir paguldė į ligonio patalą.

Suminėti velionio nuopelnus mokslo šakoje ir darbo žmonių labai reikėtų ištisos knygos. Trum-

Albert E. Laurence

pai pasakysiu, kad jis gyvendamas atliko tai, ką mažai kas tesugeba atlikti. Jo dideli darbai ir kilnus sugyvenimas su visais jį pažinusiai pasiliks jų mintyse ir širdyse, jau nekalbant apie jo artimuosius.

Lai Jam bus ramu ilsėtis užmigusiam neatbūndančiu miegu!

Vyšnutė

Prieš 9 metus mirė stambus spaudos rėmėjas — P. Kazeliūnas

Sausio 6 d. sukanka 9 metai, kai negailestinga mirtis užgesino Povilo Kazeliūno šviesaus gyvenimo liepsnelę. Nežiūrint, kad jau praėjo 9 metai, bet velionio kilnūs ir pavyzdingi darbai tebėra gyvi ir jie tokiais liks visiems laikams.

Velionis atliko daug svarbių visuomeniškų darbų. Patys svarbieji jo darbai buvo neribotas rūpestis pažangia spauda. Jis net savo saulėlydžio dienose rūpinosi, kad pažangi spauda gyvuotų ir neštų tiesos žodį darbo liaudžiai. Povilas Bėgyje kelių mėnesių prieš mirtį paliko laikraščiu "Vilnis" paramos \$8,000, neskaitant "Laisvės", Mildos pastato ir kitų organizacijų.

Povilas Kazeliūnas

Trumpai pasakius, jis paliko savo sunkiai uždirbtas sutaupas pažangiam judėjimui, o ne šiaip žmonėms. Tuo būdu, velionis faktais įrodė, kad jis pilnai suprato, kaip svarbu ne žodžiais, bet darbais remti pažangus judėjimas, kuriame jis nuo pat vaikystės dalyvavo.

Dar tarnaudamas pas buožę pie-menuku velionis pradėjo galvoti apie išsiluosavimą nuo skriaudėjų. Jam teko nekartą girdėti Vinco Mickevičiaus-Kapsuko kalba ir išnešioti kvietimus į jam ruošiamus susirinkimus. Tad atvykęs į šią šalį, pirmiausiai ieškojo pažangių žmonių ir organizacijų. Pirmiausiai įstojo į pažangius choras, o vėliau į organizacijas, kurių buvo nariu iki 12

mirties ir mirdamas nepamiršo jų apdovanoti.

Jo pavydingas gyvenimas lai būna pavyzdžiu ir nurodymu, kaip turime gyventi ir vertinti pažangią spaudą ir visą pažangų judėjimą.

Užušilių Julija

MIRĘ LIETUVIAI

Gruodžio 2 d. mirė Liudvina Gaidamavičiūtė-Janušaitė, sulaukusi senatvės, gimusi Lietuvoje, Užvinčių parapijoje, Želvų kaime. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Gruodžio 4 d. mirė Ona Kupčinskienė-Lušaitytė, sulaukusi 79 metų, gimusi Lietuvoje, Marijampolės apskr. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Gruodžio 7 d. mirė Helen Krauskas-Vaitėkaitytė, sulaukusi 78 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Gruodžio 10 d. mirė Ona Zabukas-Petrulionytė, sulaukusi 83 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 35 metus.

Gruodžio 10 d. mirė Mary Rupšlaukis, sulaukusi 90 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 71 metus.

Gruodžio 11 d. mirė Simas Macaitis, sulaukęs 90 metų, gimęs Lietuvoje, Gedeliškės kaime, Šilalės valsčiuje.

Gruodžio 12 d. mirė Paul J. Petrusis, sulaukęs 90 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 60 metų.

LIŪDNOS Albert Laurence MIRTIES METINĖS

[SAN JOSE, CAL.]

Liūdnei ir širdį veriančiai praslinko metai laiko, kai 1982 metais, gruodžio 20 dieną negailestinga mirtis užgesino mūsų mylimo vyro, tėvo, dėduko, žento, švogerio ir kilnios idėjos drg. Alberto Laurence-Lauchinskis kilniosios širdies plakimą. Jo šviesus gyvenimas yra aukštai vertinamas.

Mes jo artimieji: žmona Frances, sūnus Albert Jr., anūkas Todd, anūkė Pamela, uošvė Antanina Staškus, švogerkė Eleanor Claras ir jos šeima liūdime jo netekę ir aukštai gerbiame jo kilnų atminimą ir laikysime savo mintyse bei širdyse iki jos plaks.

Liūdinti žmona **FRANCES LAURENCE**,
sūnus **BERT** ir
anūakai bei kiti
giminės

Užuojauta

ST. PETERSBURG, FLA.

Gruodžio 6 d. Lietuvių S. Piliėčių klube įvyko gedulo pietūs priminimui Vlado Dubendrio, kuris mirė 1983 m. lapkričio 12 d.

Susirinkusieji į pietus reiškiamė širdingą užuojautą giminėms bei jo draugams čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

M. ir A. Raškauskai	Alma Bruwer	W. Duda
H. Siaurienė	V. Debiak	V. ir F. Budroniai
A. Klimavičienė	J. Andrulienė	E. Drobienė
H. ir W. Cheplic	J. Greblikas	L. Tvaska
E. Valley	V. Repeka	M. Millerienė
M. Gružinskienė	M. Repekienė	J. Milleris
K. Kelley	J. ir H. Dobrow	B. Beauseigneur
H. ir R. Feiferiai	M. Rutkauskienė	A. Budrienė
V. Kuzmickienė	S. Vaineikis	Wilma Strecok
S. Kuzmickas	V. ir V. Bunkai	V. Kirvela
S. Daraska	V. Thomas	A. Orand
J. Gresh	A. Thomas	L. Orand
V. LaValle	L. Taylor	J. Harmatiuk
P. Lukienė	A. Taylor	A. Koban
Vera Žurienė	F. ir H. Habala	W. Alaveckis
Al Žuris	B. Vaitkienė	Virginia Watt
M. Wilkauskienė	J. Vaitkus	M. ir B. Brennan
A. Aleknienė	D. Mikalajūnienė	M. Walaitienė
P. Alekna	Sophie Nagy	J. Geoffroy
C. Dibulskis	Kay Wallace	H. Sarkiūnienė
F. Mockapetris	Mr. X	H. Janulytė
E. Dudienė	Mrs. X	Richard Janulis

BERWYN, ILL.

MIRUS

Anna Jokuska

Reiškiamė gilią užuojautą jos vyrui Edwardui, seserims Shirley Santori, Doris Nasari, broliui Frank Mahalek ir jų šeimoms, taipgi brolienei Annai ir jos vyrui S. J. Jokubkai bei kitiems giminėms, bičiuliams, draugams.

LAKŠTUTĖS ir JOHN

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

MANO MYLIMO VYRO

Antano Drobio

Jau 12 metų kaip aš jo netekau, bet kasmet sausio 5-ji diena, vis primena tą nelaimingą atsitikimą.

Tą dieną šioj padangėj trumpai pabuvojęs, Pergyvenęs buities audras ne vienas, Dėl pažangos veikęs, dėlei jos kovojęs Illisi ramybėj užmerkęs blakstienas.

(V. Žilvičio eilės)

Aš niekad Tavęs nepamiršiu.

Žmona EMILIJA

Vilnis, 1984 sausio 5